

1123
1910

AMICUL TINERIMEI

REVISTA
PENTRU
TINERIMEA
ȘCOLARĂ

BUCUREȘTI
INSTITUTUL
GRAFIC
MINERVA

DIRECTOR:

J. MOISIL

„MINERVA“
INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ
B-dul Academiei 3, — Edgar Quinet 4
BUCUREȘTI

A apărut :

BIBLIOTECA MINERVEI No. 5

Proza Literară

DE

M. EMINESCU

PREȚUL 30 BANI

De vânzare la toate librăriile

REVISTA PENTRU TINERIMEA ȘCOLARĂ

***** CULTURA *****
 MORALA, IUBIRE DE NEAM, ȘTIINȚA,
 ***** MUNCĂ *****

1123
1910
APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECȚIA

D-lui A. MOISIL. — București

ABONAMENTUL ANUAL:

În România Lei 5

Afară de România Coroane 5

DOMNU PROFESOR

(Schiță)

Eram în vârstă de zece ani în clasa I liceală.

Cu colegile mă'nțelegeam de minune și mi-eră dragă cartea. Toate erau mândre lucru mare și nu ne-am fi dat pe-o lume; scăpasem doar de Domnișoară și de Fräulein, ajunseseam în liceu!

De latinește aveam un profesor tânăr pe care niciodată n'am știut cum îl chiamă, fiindcă noi îi ziceam tot «D-nu Profesor».

Aveam foarte mulți dascăli și la toți le ziceam cu numele: D-nu Sterian, pentru care aveam mare respect; D-nu Brabețean care în totdeauna ne iertă câte un sfert de oră din lecție; D-nu Popescu, glumeț dar și sever; D-nu Demetrian, căruia, între noi, îi ziceam și «Dinți Albi» fiindcă era negru, negru și avea dinți albi strălucitori, foarte frumoși și D-nu Stelian, moralistul.

Cel de latinește era însă D-nu Profesor, altfel nu-i zicea nimeni. Eră mic de stat și cu fața stricată de vărsat, dar avea niște ochi suri frumoși, cu o privire nespus de blândă. Ori ce am fi făcut, ori cât l'am fi necăjit, niciodată nu ne «pără» la cancelarie și ori câte pedepse ne-ar

fi dat, în clipa din urmă, ni le ștergea. Când să iese din clasă ne auzea șoptind umilit: «Să'l rugăm să ne ierte... să'l rugăm...», se'ntorcea de la ușă, se uita peste toată ceata, iar noi plecam capetele ca pocăite. Atunci ridică mâna, în care avea totdeauna un caet făcut sul, «și zicea ca un bătrân: «Ei, vă iert și de astă dată, dar să vă purtați mai bine» și ieșă repede să nu-și piardă auzul de strigătele noastre sălbatice: «Da, da! mulțumim! Ce bun e D-nu Profesor!» Cu alții, cum eră de pildă D-nu Popescu, nu ne puteam întinde la cașcaval. Cât încercă una să se obrăznicească, se apropiă de ea, îi ciocănea fruntea cu degetul și întrebă: «Ce-va, cum-va deranjare?» Sau îi apucă o suviță de păr și zicea: «Ăsta-i păr nu-i așa? ian să scuturăm vre-o două pere» și scutură nu glumă. Iar nouă ne eră rușine și necaz pe el de l'am fi urit.

Dar mă luai cu vorba și uitai pe D-nul Profesor.

Eră tare nervos, cel mai tânăr și mai bun dintre dascălii noștri; rupea sau îndoia ori și ce află pe catedră și, când nu găsea nimic, se jucă cu nasturii de la propria lui haină și adeseori i s'a întâmplat să-și rupă câte unul. La creioane le frângea regulat vârful; ba odată a frânt o linie, iar noi toate, când am auzit pocnetul, ne-am prefăcut speriate și am început a striga: Au, au, vai, ce-a fost asta!

Domnul Profesor, roșu până după urechi, strigă cât putea: potoliți-vă, pentru D-zeu, că nu e nimic; am frânt o linie și atâta tot.

Și par'că văd cum s'a ridicat atunci Marioara Munteanu, o fată grozav de grasă, care râdea vecinic și i-a zis: Domnule profesor, eră linia mea, vă rog să mi-aduceți alta în loc.

A doua zi i-a și adus-o, iar ea s'a rugat să se iscălească cu briceagul pe linie, ca s'o ție de «suvenir».

În grădina școlei erau flori de câmp, multe și frumoase, iar fluturii zburau câte șease pe lângă o floare. Am prins odată mai mulți și i-am închis într'o cutie și am pus-o pe catedră la oră domnului profesor.

Cum a sosit, s'a așezat, și-a scos batista gălbuie, cu vârgulițe roșii la margini, s'a șters pe frunte și nișel pe la nas, a pus batista la loc, a început a răsfoi o carte și a ne întreba lecția, iar pe când noi răspundeam, încet, încet s'a întins la cutie. A întors-o, a sucit-o și... a deschis-o! Fluturii zvâp! în toate părțile și pe fereastră în grădină.

D-nu Profesor mai întâi s'a speriat, apoi a zâmbit, dar la urmă s'a încruntat și roșu ca racu, a întrebat cine a făcut prostia asta? Vinovatele: Elena Băncescu, Constanța Uicik și subsemnata, ne-am sculat rușinate în picioare,

— Poftiți la tablă, — se răsti d-nul Profesor — să văd vă pricepeți și la lecții cum vă pricepeți la răutăți și la prostii? — Și ne-a freat, și ne-a

ascultat din toată cartea, că eră și în preajma examenelor și repetam mereu.

Noi de învățat, învățam bine. I-am declinat: Rosa, rosae, rosam.... i-am conjugat laudo, laudavi.... și i-am înșirat toate prepozițiunile: ante, apud ad, adversum, etc... toate cazurile... Iar d-nu Profesor, văzând că nu ne poate prinde și mulțumit desigur, că are prilej să ne ierte, s'a uitat lung la noi, cu niște ochi de bunic bun și iubitor, deși eră bietul numai de 19 ani, și ne-a zis cu demnitate: Hu.... noroc, că va-ți știut lecția; altfel o păteați rău! Treceți la loc și să iese altele.»

Să fi fost d-nul Popescu sau d-nul Dinți-Albi știu că nu scăpam așa ușor. Pe acesta din urmă l'am auzit odată, câte-va dintre noi, cum vorbea pe scară cu d-nu Profesor și îi zicea: «Nu le lăsa frate că ți-se suie-'n cap, nebunele; sunt rele ca otrava; dă-le afar, spunele la cancelarie!»—iar d-nu Profesor răspundea cu blândețe: «Nu sunt rele lăncule, sunt copile pline de viață și fără astâmpăr. Ce să le tot pedepsești? N'am fost și noi așa? Se cumințesc ele cu vârsta.»

Am alergat repede în clasă de le-am spus și celorlalte ce-auzisem noi. În recreație am ținut sfat și am hotărât ca ultima lună să nu-l mai supărăm pe d-nu Profesor, de loc, de loc. Și ne-am făcut dintr'odată atât de blânde și domoale de nu știă d-nu Profesor cum să se mai mire.

La examen i-am pus pe catedră un mănunchiu de flori, cules de noi toate din grădină, și legat de Marioara Munteanu cu o panglică albă. După examen l'am rugat să primească un carnet mic roșu, în care scrisesem câteva versuri, cu colaborarea tuturor și ne iscălisem caligrafic. Poezia eră așa:

Pe bunul nostru Profesor
Noi îl avem drag tare,
Și pentru toate relele
li cerem azi iertare.

L'am supărat de-atâtea ori...
— Așa-i copilul prost —
Dar D-lui să fie bun
Să uite tot ce-a fost.

Atâta doar să ție minte
Că ne-a fost drag la toate;
Și să gândească uneori
La noi, dacă se poate.

ADELINA OLTEANU-MAIOR.

OAMENII CELEBRI ȘI FLORILE

Ce poate fi mai vesel și mai atrăgător, decât o mică grădiniță de flori lângă casă? E o mulțumire atât pentru ochi, cari se desfătează, privind nesfârșita varietate a formelor și culorilor, cât și pentru suflet, asupra căruia aceste minunate podoabe ale naturii exercită o influență binefăcătoare. Căci între flori și sufletul omenesc a existat totdeauna cea mai strânsă legătură; florile au fost întrebuințate ca semn, simbol, pentru sentimentele noastre cele mai adânci și mai delicate. Când voim să arătăm unei persoane iubite dragostea ce o avem față de dânsa, nu-i dăm flori ca cel mai plăcut dar? Iar pe mormântul ființei scumpe, pe care am pierdut-o, depunem coroane de flori în semn de amintire și de părere de rău.

Cultivarea florilor este nu numai plăcută, dar și folositoare. De o parte ele îmbalzamează aerul cu mirosul lor delicat și-l fac mai curat și mai plăcut, de altă parte ne dau prilej de a lucra o parte din zi în aerul liber. Asupra caracterului cultura lor are aceeași influență binefăcătoare, căci ne deprinde a fi exakți, prevăzători și răbdători.

De aceea foarte mulți oameni caută să aibă pe lângă casă o grădină cu flori, iar în orașele mari, când nu pot găsi loc, cultivă flori măcar în ghiveciuri, pe balcoane sau pe terase. Artiști și literații, uneori chiar bărbații de stat, obișnuiesc să lucreze sau cel puțin să petreacă o parte din timpul liber în parfumul delicat al florilor, pe cari le cultivă adeseori ei singuri.

Napoleon cel Mare, când era numai simplu ofițer, avea o dragoste foarte mare pentru o minunată iasomie, ce o sădise în fața ferestrei locuinței sale și pe care o îngrija cu cea mai mare pasiune.

Celebrul și influentul ministru al lui Napoleon III, *mareșalul Vaillant*, iubia mai mai ales daliile și avea, la ministerul artelor frumoase, o splendidă terasă cu gherghine de toate culorile. Aci se odihnea el în fiecare seară de nenumăratele ocupațiuni de peste zi.

Literatul francez *Alfons Karr* își instalase deasupra locuinței o terasă plină de flori, pe care le cultiva singur. În fiecare dimineață, cum se crăpa de ziuă, se urca pe această terasă, cu șapca în cap și cu o stropitoare în mână, și uda florile. Negustori din apropiere erau atât de obișnuiți cu aceasta, încât privindu-l ziceau: Iată d. Karr își udă grădina, e timpul să deschidem prăvăliile.

Academicianul *Villemain* a cultivat până la adânci bătrânețe o mică terasă cu flori, ce o avea în locuința sa dela Institutul Franței. Mai ales iubia mixandrele și întreaga terasă eră plină cu flori de acestea. Ajuns la

bătrânețe nu se mai putea urca pe terasă, dar cu toate acestea își arăta prietenilor, cari îl vizitau, terasa înflorită zicându-le: Acestea sunt mix-andrele mele. Vai nu mă mai pot urca în grădinița mea aeriană, dar cel puțin am priveliștea ei surzătoare și când vântul suflă, simțesc deliciosul ei miros.

Învățătul *Duranton*, profesor la Universitatea din Paris, adora o superbă clematită, pe care o cultiva într'o mică terasă. Într'o dimineață foarte geroasă de iarnă, bătrânul profesor veni la Universitate foarte mâhnit și, după ce se urcă pe catedră, se adresă elevilor săi cu cuvintele: Iubiții mei prieteni, sunt foarte mâhnit. Noaptea aceasta a fost un ger teribil și sărmana mea clematită a înghețat, clematita mea nu mai este...

Apoi, după un moment de tăcere dureroasă, începu cu voce tare lecția:
— Domnilor, împăratul Justinian...

Thiers, unul dintre cei mai mari istorici și bărbați de stat ai Franței, cultiva pe o galerie de lângă cabinetul său de lucru, într'o cutie mare, pusă pe o fereastră, frumoase balsamine de toate culorile. Balsaminele, zicea el, sunt floarea mea favorită. În această mică grădină atârnată le am tot timpul sub ochii mei încântați. Le îngrijesc eu singur și servitorul n'are voe să le atingă.

Marele romancier *Alexandru Dumas* poseda o grădină aeriană plină de admirabili trandafiri. Într'o dimineață, pe când lucra în mijlocul trandafirilor săi, primi vizita faimoasei artiste Augustine Brohan, care eră foarte nemulțumită de rolul ce i-se dase într'o piesă de alui Dumas. Supărată și cu cuvinte aspre artista începu să facă muștrări autorului, care văzând că nu o poate liniști cu vorbe bune, se ridică de odată dela masa de lucru, luă un briceag, se repezi la cel mai frumos trandafir și tăie o cracă plină de flori, cu care făcu semn artistei ca și cum ar voi să o loviască. Această mișcare avu darul să domolească furia artistei, care zise:

— Ah, iubite maestre, ești tot atât de galant, cât ești de bun, dar nu uita că nu e permis să lovești o femeie nici chiar cu o floare.

(Tulcea)

ELENA C. MOISIL.

U N V I S

Lenuța împlinea în curând 7 ani. Ea eră singurul copil ai unor părinți buni și de sigur ar fi fost cea mai mare bucurie a lor, dacă Lenuța nu ar fi fost prea nebună și sburdalnică. Firește că dacă mergea cu mama sa la plimbare, nu credea nimenea, că este așa de svăpăiată.

Eră în totdeauna bine îmbrăcată, curată, aveă pe buze un surâs drăgălaș și părul ei blond îi da o înfățișare foarte blândă. Lumea, care nu o cunoșteă, credeă că Lenuța trebuie să fie o fată de model în toate priverile.

Mult se căzni buna sa mamă până o aduse în starea asta, în cât lumea se uită cu plăcere la fetiță! De multe ori însă mama ei eră foarte supărată când vedeă, că Lenuța nu ține nici o ordine în lucrurile ei și se plângea zicând: «Tu n'ai să fii niciodată o fată cum se cade, dacă nu te vei îndreptă!» Dar Lenuța săruta pe mama sa, și o linguseă atâta, până sărmana femeie uita supărarea, căci iubea prea mult pe strengăroaica, care făgăduise că se va îndrepa. Intr' o zi iarăși se întâmplă ceva, și Lenuța să căi din nou, își așează toate jucăriile la locul lor, dimpreună cu păpușa cea frumoasă pe care o spărsese și o asvârlise în mijlocul odăii.

De seară să culcă în pătuțul ei, se rugă la bunul D-zeu și adormi fără grijă. Dar mama ei mai stătù mult, până noaptea târziu, cusù și dresese tot ce rupsesse Lenuța cea sburdalnică peste zi. «Copila asta, are să-mi facă încă multe supărări!» — ofta buna sa mamă.

În noaptea aceasta, Lenuța avù un vis ciudat.

I se părea că nu dormeă și credeă că aude în apropiere un șoptit incetinel. Speriată se ridică din pat și se îngrozi de ceeace văzù — de odată, tot ce eră în casă înviiase! — «Mă mir, că poate să doarmă așa de liniștită Lenuța noastră; numai supărare face mamei sale și nouă; săracele de noi, suferim zilnic toate nedreptățile!» — Șurțul cel nou și negru, cu galoane roșii, pe care-l cumpărase mama ei numai eri, spuneă aceste vorbe și-și arătă o ruptură lungă, pe care o dresese în aceea seară mama Lenuței.

«Uitați-vă cât sunt de urâtă, cu rana asta tocmai la obraz; mai alaltăeri am fost cea mai frumoasă dintre surioarele mele! Numai atâta aş vrea să văd, ce ar face Lenuța, dacă cineva i-ar zgăria astfel obrazul ei?» — zise o păpușă.

«Ah, ce ai pățit tu, nu este încă nimic,» se vaită o altă păpușă drăguță de ceară, — «sgârieturi și răni destule am căpătat, și nu m'am plâns către nimeni, dar astăzi mă simt așa de rău și de prăpădită, sunt bolnavă de moarte! Lenuța care mă iubia încă ieri și îmi spuse multe vorbe dulci și linguitoare, ea, care îmi dădea atâtea bunătăți și bomboane până m'a durut chiar stomacul meu cel micuț! Dar astăzi ce avea cu mine, nu vă puteți închipui de fel, m'a bătut fără milă și cu toate astea, eu nu am supărat-o cu nimic, după cum ea supără pe buna ei mamă. Mereu mă apăsa pe piept încât trebui să scot niște țipete îngrozitoare!»

Dar ea nu se mulțumi numai cu atâta; mă trînti pe jos, mi-a încurcat

părul meu cel blucat și la sfârșit mi-a spart capul de piciorul unui scaun, așa că am rămas în nesimțire! — Este o fată urită și rău are să-i meargă Lenuței în viață! —

«Este îngrozitoare!» — începù a spune o carte nouă cu chipuri, pe care i-o adusese numai astăzi unchiul Costică dela București. «N'aș fi crezut, că fetița asta, cu o înfățișare așa de blândă și care m'a luat în mână cu mare delicatețe și apoi m'a strîns cu dragoste în brațe, să aibă o inimă așa de rea!» — «Ah, asta este numai începutul, mai târziu o să vezi, până o vei cunoaște mai bine;» — răspunse un joc de petrecere, care perduse de mult cuburile sale. «Mie tot așa mi-a mers, și o să o vezi numai, când primește ceva nou uită pe prietiniîi cei vechi numai decăt!»

«Ea este o fată svăpăiată, fără inimă, și îmi pare numai rău de buna sa mamă», grăi un ciorap început. «Mama Lenuți cumpăraseră tot, ce trebuie pentru ca să lucreze, împreună cu un coșuleț frumos, și cu mare răbdare o învață cum se întrebuințează micuțele ei degete. Chiar în ghiemul de bumbac erau fel de fel de bomboane, care cădeau câte unul afară, când se desfăcea firul lucrând — drept răsplata muncei sale. La început a mers binișor, mie îmi făcea plăcere, când lucra cu silință; dar multă răbdare n'are Lenuța. Niciodată n'are să fie așa de vrednică, ca mama ei. Iau uitați-vă în ce hal sunt acum! Acele mele cele sclipitoare au ruginit; de o sută de ori a înodat firul și atâtea ochi sunt scăpați, așa că numai sunt bun de nimica. Destul de trist că am avut nenorocirea să cad în astfel de mâni!» —

«Frumoase lucruri se aud aici;» — zise o voce foarte gingașă. «Dacă este așa, atunci o să mă grăbesc să plec din casa asta, nu aștept nici până mâne, când se serbează ziua Lenuței.» Si vorbind aceste cuvinte se deschise o cutie lungă și din ea eși o păpușă foarte frumoasă, înbrăcată într'un costum de tot elegant, tocmai așa cum dorise de mult Lenuța să aibe una, se îndrepta apoi către ușa și dispărù. — În cealaltă zi Lenuța primi mai multe daruri, care erau așezate frumos pe o masă înpodobită cu flori, între cari eră și cutia de astă noapte. Lenuța se repezi la dânsa, o deschise — dar, o groază! — ea eră goală — și păpușa de care visase atât de mult — dispăruse în adevăr! — Cu mare rușine i-și aduse atunci aminte de ce auzise astă noapte în vis și atunci făgădui mamei sale, că se va îndreptă. Apoi îi povesti visul, care a îndreptat-o pe o cale bună. Lenuța și-a ținut făgăduiala, părinții ei avură mare bucurie cu dânsa, că a început o viață nouă și se făcu o fată cumințe și bună. Adesea ori își amintea de visul păpușei dispărute, care i-a arătat calea cea dreaptă.

ELISE MÜLLER-HEIDELBERG.

Trad. de TUȘA TILDA.

INVENȚIUNEA LUNTREI (BĂRCEI)

Înainte cu multe mii de ani, trăiau odată un om și o femeie, care aveau doi copii, un băiat și o fată. Ei locuiau într-o casuță făcută din trunchiuri de copaci. Și când eșiai din casuță dădeai într'un lan întins de grâu. Într'insul erau flori roșii și albastre și ciocârliile ciripeau pe deasupra prin văzduh. Și lângă lanul de grâu era o pădure întunecoasă, în care erau tufișuri de smeură și de mure. Adesea ori venea și câte un lup sau câte un urs și atunci omul și femeia începeau să strige și să sune într'un corn, încât se auzea de departe și atunci veneau vecinii, care locuiau în împrejurime, și cu toții împreună urmăreau, cu sulile lor cu piatră la vârf și cu securile lor de piatră, animalul cel sălbatec, îl omorau și dădeau blana celui care sunase cu cornul mai întâiu. Și acela își făcea din blană un cojoc și când venea iarna, blana în ținea cald.

Acum, lângă locul unde era casa și pădurea și lanul de grâu legănat de vânt, curgea o gârlă mare și lată și oamenii care locuiau în casă se scăldau în ea.

Era o apă limpede și frumoasă și băatul se bălăcea vara adesea toată ziua în gârlă, prindea peștișori și broaște și de multe ori se n-tâmplă să vină pe apă la vale câte un trunchiu de copac bătrân și atunci băatul încăleca pe el și se lăsa dus o bucată bună.

Ast-fel învăță să innoate și când mergea la vânat cu tatăl său, ca să aducă acasă carne pentru familie, și ajungeau la o apă mai mare, care se chiamă riu, putea și el să treacă riul înnot cu tatăl său și astfel să ajungă peste tot locul, unde alții nu puteau ajunge, fiind-că nu puteau înnota. Și deoarece băatul putea merge așa de repede prin apă, oamenii din vecinătate, care din când în când veneau în casuța tatălui său, îi puseră nume *Săgeata apei*.

Săgeata Apei nu era însă numai un băiat sprinten, ci și un băiat deștept. Lua seamă totdeauna ce se petrecea în jurul lui și știa să facă foarte bune scule, securi de piatră, arce și ciocane.

Se întâmplă într-o zi că veni o furtună mare cu ploaie peste tot ținutul. Tuna și fulgera și ploaia curgea șiroae.

Lângă gârlă era un trunchiu de salcie bătrân și scorbuos. Trăsnetul lovi copacul și-l desfăcu în două, și o jumătate căzu în gârlă. După ce trecu furtuna, *Săgeata apei* se duse la gârlă și văzu jumătatea cea de salcie scobită, cu un capăt în apă. El împinse trunchiul de tot în apă, se puse în scorbura lui și-și dădu drumul la vale. Ce frumos era! *Săgeata apei* nu se udă de loc și putu să se întindă cât era de lung

în trunchiul cel scobit. Avea o adevărată luntre. Numai nu putea să o cârmuiască. De aceea când barca ajunsese lângă mal, el se trase chiar lângă margine, se prinse de iarba de pe mal, și astfel merse înapoi în susul apei stând tot în trunchiul cel de salcie scobit.

La sfârșit luă o ramură, pe care o rupsesse furtuna dintr'un pom, și o întrebuiință spre a-și împinge barca în susul apei.

Și la urmă de tot băgă de seamă, că barca se putea mișca și numai punând mâinile în apă și vâslind cu ele.

Săgeata apei ciopli de acum în fiecare zi la luntrea lui, de jur împrejur, încât nu mai părea așa de veche, și-și făcui un braț mare și o palmă lată la dânsul, însă amândouă de lemn, dintr'o bucată, și aceasta fii cea dintâi lopată.

Acum băeatul petrecea foarte bine cu luntrea lui și lua și pe suriora sa într'însa și când un copil din vecini venea la dânsii, trebuea să meargă și el cu luntrea lui *Săgeata apei*. Dar bucuria nu ținu multă vreme.

Intr'o noapte, părinții lui *Săgeata apei* se treziră din somn, fiindcă auziră strigăte și sunete de corn îngrozitoare, cari veneau din depărtare. Ei eșiră din căsuța lor și auziră din nou țipete înspăimântoare, cari umpleau văzduhul și zăriră pe cer departe, dincolo de lanul de grâu, o lumină roșie ca sângele și cornul sună grozav în întunerecul nopții.

Atunci văzură, omul și femeia, că veniseră niște oameni străini și răi, se năpustiseră asupra vecinilor și dăduseră foc caselor. Omul și femeia treziră repede pe copii.

«Haideți repede, dușmanii au năvălit în țară, să fugim în pădure.» Dar eră prea târziu. Când eșiră din nou din casă, sosiră patru călăreți în goana mare, drept prin mijlocul lanului, învârtind amenințatori sulitele lor cele lungi, ceea ce se putea vedea bine, fiindcă focul lumina tot ținutul. De fugit nu mai eră nici gând.

Intr'o clipă, părinții lui *Săgeata apei*, el însuși și sora lui, fură încunjurați de călăreți, apoi călăreții le aruncară câte un laț pe după gât și ei trebui să meargă încotro își îndreptau călăreții caii.

Și când nu alergau destul de repede, se strângea lațul așa în cât ar fi fost strânși de gât dacă n'ar fi alergat mai repede.

Săgeata Sapei plânse cu lacrimi amare, când văzu pe tatăl, pe mama și pe sora sa alergând alături de caii oamenilor celor răi, încât le curgea sudoarea de pe frunte.

Dar el nu le putea ajuta, caci însuși trebui să alerge și pe lângă asta călărețul său îl lovea adesea pe spinare.

Noroc că ajunseră curând la locul unde se adunau ceilalți oameni răi. Dăduseră foc tuturor colibelor de jur împrejur și pe locuitorii co-

libelor, parte îi ucisera, parte îi prinseră așa ca pe *Săgeata apei* și pe părinții săi.

Bărbații prinși și femeile și copiii fură acum legați împreună, încât nici unul nu putea fugi, apoi fură luați la mijloc de călăreții cei mulți și trebuiră să meargă și să alerge toată ziua și toată noaptea, nu căpătară nimic de mâncat și de băut, ci fură bătuți și batjocoriți.

În ziua următoare merseră mai departe și ajunseră în ținutul unde-și aveau oamenii cei răi colibele și pășunile cailor lor.

La fiecare colibă fû dat câte un prins și de aici înainte el trebuia să fac tot cea ce-i porunceă omul cel rău, a cărui eră casa. Astfel *Săgeata apei* fu despărțit de tatăl, de mama și de sorioara lui și acum nu mai putea merge cu luntrea, nici culege flori roșii și albastre în lanul de grâu, nici a se bucura de ciripitul ciocârliilor. Toată ziua trebuia să lucreze, și era bătut și căpătă puțin de mâncat.

Bucuros ar fi fugit bietul băiat. Dar nu îndrăzneă, căci un alt om, care fugise, fusese prins repede de oamenii cei răi, fiindcă ei erau călare și mergeau mai repede.

Acum auzi odată *Săgeata apei*, că în apropiere curge un rîu mare, foarte lat și adânc și nimeni nu poate să-l treacă înnot. Nici oamenii cei răi nu putuseră încă niciodată să-l treacă; caii puteau înnotă, însă oamenii cei răi nu îndrăzniseră să se lase duși prin apă pe spatele cailor. Poate că erau și prea proști și nu le venea în gând să se lase duși de cai dincolo peste apă.

Oricum, lucru sigur este că nici unul din oamenii cei răi nu trecuse încă riul, nici înnot, nici călare.

Pe acest lucru întemee *Săgeata apei* planul său.

Într'o noapte, când oamenii cei răi băuseră mult și făcuseră mult sgomot și acum dormeau buștean cu toții și nimeni nu eră de pază, *Săgeata apei* se furișă afară din colibă și luă drumul încotro știă că trebuie să fie râul.

Curând ajunse într'o pădure deasă; prin pădure zburau păsări de noapte și în depărtare auzi urlând lupii. Dar *Săgeata apei* nu se temui. Mai bine voiă să moară în luptă cu animalele sălbatice sau cu oameni. cei răi, decât să mai rămăe rob și să sufere batjocură și bătae.

Drumul prin pădure eră greu. Pe atunci nu erau încă drumuri ca acum. Pretutindeni zăceau, deacurmezișul pe pământ, trunchiuri de arbori și *Săgeata apei* trebuia să treacă peste ei și adeseori se împedecă și cădeă.

Noroc că luna lumina frumos. Curând *Săgeata apei* dădù peste o cărare îngustă, pe care animalele sălbatece se duceau la apă, și apucă și el pe această cărare.

Dacă ar fi rătăcit mai mult prin pădure, ușor l-ar fi mușcat un șarp veninos și atunci ar fi murit.

Așa însă, ajunse repede la râul cel mare. Ca argintul lucea fața apei în bătaia lunii și departe, departe peste apă se vedea malul celălalt.

Nu era o apă ca gârla cea mică în care *Săgeata apei* învățase a înotă și a umbla cu luntrea. Era o apă mare și aceasta înspăimântă pe băeat. Dar, să se întoarcă iar în robie și să sufere bătae?

Și nu era să fie rău de el, dacă a doua zi călăreții aveau să vie și să-l prindă sau să-l omoare pe loc?

Nu, mai bine vroia să moară în apă decât să fie adus încă o dată înapoi la oamenii cei răi.

Își scoase prin urmare cojocul, cu care era îmbrăcat, își luă securea de peatră și legă cojocul de dânsa și apoi legă securea la spinare pentru ca să nu-l incurce la înotat.

Apoi sări în rîu și începî să înoate.

Cînd abia era pe la mijloc puterile amenințară să-l părăsească. Spre norocul lui tocmai trecea un trunchi de copac pe riu la vale. *Săgeata apei* înotă spre el, se urcă pe dînsul și se așează călare. Astfel se odihni cîtva timp. Apoi părăsi iar trunchiul de copac și înotă spre malul celălalt.

Ajunse cu bine la mal și fiindcă îndată după aceea soarele trimise cele dintîi raze peste vîrfurile copacilor, putu să se usuce repede și să-și usuce și blana.

De la mal drumul ducea pretutindeni prin pășuni frumoase. De aceea *Săgeata apei* merse la vale pe lângă malul apei. Căci, se gîndea el, dacă vor veni dușmani sau oameni răi, va putea scăpa tot înot, dacă însă din potrivă s'ar fi îndepărtat de mal, nu i-ar mai fi putut ajuta înotatul la nimic.

După ce merse astfel o zi întreagă i se făcî foarte foame.

Nu găsisese până aci pe drum nici mure, nici fructe și oșosit se târa pe malul apei. Spre groaza lui văzî acum și călăreți pe malul de dincolo, Erau oamenii cei răi de la cari fugise. Însă spre norocul lui nu puteau și nici nu îndrăzneau să treacă riul înot și de aceea erau siliți să călărească pe malul apei. Deodată însă veniră și pe malul apei, pe care mergea *Săgeata apei*, călăreți în goana mare. Ei nu-i făcură însă nici un rău, ci își mișcară sulile amenințător spre dușmanii lui de pe malul celălalt și aceștia, fiindcă era tocmai seara târziu și fiindcă văzură că *Săgeata apei* găsi noi prieteni și apărători, își întoarseră caii și călăriră înapoi în țara lor. Iar *Săgeata apei* fu primit cu bunătațe de călăreții cei noi și fu dus în sat.

Acolo îi dădură de mîncat și de băut și un pat ca să se odihnească.

A doua zi dimineata fu dus la regele acestor oameni prietenoși și trebui să-i povestească ceea ce i se întâmplase la oamenii cei răi, cât de mulți și cât de puternici erau acei oameni și ce arme aveau.

Regele și oameni săi fuseseră și ei loviți odată de oamenii cei răi. Oamenii cei răi adică merseseră călare tot râul de alungul până la un loc, unde puteau sări cu caii peste apă și apoi veniseră din nou la vale pe malul celălalt până la satul regelui și năvăliseră noaptea.

Dar oamenii cei buni ai regelui se aparaseră cu bărbăție și pusese pe oamenii cei mai răi pe fugă.

Regele ar fi voit bucuros acum să pedepsească pe oamenii cei răi, când auzi cât de rău se purtaseră cu *Săgeata apei* și cu părinții și cu compatrioții lui.

El observă însă din povestirea lui *Săgeata apei*, că oamenii cei răi erau mai mulți de cât oamenii săi. Iar împotriva unui număr de oameni mai mare e greu de luptat, asta o știți și voi copii, când sunteți doi și vin alții patru și vor să vă bată.

Atunci te poți ajuta mai întotdeauna numai cu o șiretenie.

Regele stătu acum la gânduri, ce șiretlic ar putea întrebuința pentru a nimici pe oamenii cei răi.

Nu-i venea însă nici un gând bun și fiindcă nu-i da nimic în gând întreba din întâmplare pe tânărul nostru prieten:

Tinere prietene, ne-ai spus că te cheamă *Săgeata apei*. Dar de ce te cheamă *Săgeata apei*? Noi cunoaștem numai săgeata, care zboară prin văzduh. Dar nu cunoaștem nici o săgeată, care să fugă prin apă, afară doar de pești; peștii ce e drept umblă câte odată prin apă iute ca săgeata. Dar tu nu ești pește, căci tu nu ești mut ca peștii. Așa dar vorbește și spune-ne de ce te cheamă *Săgeata apei*?»

Atunci tânărul răspunse:

Săgeata apei mi-au zis băieții și fetele din țara mea, fiindcă inotam în apă repede ca un pește.

Cum? — zise regele mirat, — poți să înnoți? Nimeni dintre noi nu poate înnotă. Aceasta trebuie să ne înveți și pe noi.

Bucuros, răspunse *Săgeata apei*. Dacă vrei, pot să-ți arăt și mai mult ca mulțumire că oamenii tăi m'au primit așa de prietenește. Eu știu nu numai să înnot, dar și să merg cu luntrea.

Poți să mergi cu luntrea? zise regele. Luntrea... ce este asta? Așa ceva n'am văzut, nici n'am auzit vr'o dată până acum.

Atunci *Săgeata apei* zise: Dă-mi douăzeci de oameni și fiecare să-și ia securea de piatră și până mâine seară vom face o luntre.

Și regele dădu tânărului douăzeci de oameni, fiecare își luă securea și se duseră în pădurea învecinată.

Acolo doborîră un copac frumos și drept, îi tăeară rădăcinile și crengile și apoi *Săgeata apei* spuse oamenilor să scobească pomul cu securile.

Și așa lucrară două zile și pomul fu scobit și tăeat frumos, mult mai frumos decât jumătatea cea de salcie, în care *Săgeata apei* învățase întai să meargă cu luntrea.

Apoi impinseră arborele în apă și *Săgeata apei* se sui innăuntru și luă o lopată, pe care o cioplise în vremea asta, și vâsli cu luntrea cea nouă pe apă în sus. Iar regele și oamenii săi se minunară mult și apoi se bucurară, că acum vor învăța și ei acest meșteșug. Regele dădu lui *Săgeata apei* în dar o suliață frumoasă cu un vârf ascuțit de piatră și zise, că soarele răsărise și apusese de cincisprezece ori până când lancea asta fu gata. În schimb *Săgeata apei* trebui să facă acum mai multe luntre.

Și *Săgeata apei* făcu cu ajutorul oamenilor celor buni încă douăzeci de luntre. De o sută de ori răsări soarele pe cer și de o sută de ori se ascunse după copacii pădurii.

Când apuse pentru a suta oară, cele douăzeci de luntre fură gata.

Fiecare luntre aveă patru locuri de vâslași și patru vâsle.

Atunci oamenii regelui făcură o sărbătoare mare, mîncară și jucară toată ziua și când erau mai veseli se sculă regele și spuse oamenilor săi următoarele:

«Oamenii cei răi de dincolo de râu ne-au lovit acum cât-va vreme, în timpul nopții. I-am alungat, dar n'am putut să-i pedepsim, fiindcă nu eram destul de mulți pentru a lovi pe oamenii cei răi în averile lor.

«Prietenul nostru *Săgeata apei* și părinții săi de asemenea au îndurat multe rele de la oamenii cei răi.

«Acum a venit vremea să le răsplătim.

«Mijlocul de a învinge pe dușmani este găsit.

«Sunt luntrele, a căror construire am învățat-o de la *Săgeata apei*. Cu ajutorul lor vom duce la îndeplinire un plan șiret.

«Căci trebuie să alergăm la șiretenie, de oare ce la luptă fațășă suntem prea slabi. Față cu animalele sălbatice este îndreptățită șiretenia. Așa dar și față de oamenii răi șiretenia este o armă îngăduită. Pe oamenii răi îi desprețuim deopotrivă ca pe animalele sălbatice. Ei bine, ascultați planul meu!

«Vom lovi pe oamenii cei răi din două părți, din față și din spate.

«O parte din călăreții noștri vor călări în susul râului, până acolo unde râul e așa de îngust în cât se poate sări pe malul celălalt. Atunci îl vor sări și vor călări spre satul oamenilor celor răi. Aceștia le vor eși cu toți înaintea. În acelaș timp însă cealaltă parte a oamenilor noștri vor trece râul cu luntrele și vor năvăli în-satul părăsit al oamenilor celor răi și îi vor da foc. Atunci oamenii cei răi vor crede că au năvălit în țara lor

și alți dușmani afară de noi și vor fugi, fiindcă se vor teme să nu fie apucați din două părți. Atunci vom libera pe tatăl, pe mama, pe sora și pe compatrioții lui *Săgeata apei*, le vom da arme și îi vom lua cu noi în luntri. Apoi călăreții noștri vor fi trecuți cu luntrile peste râu înapoi și vor călări spre casă, pe când luntrile vor veni pe apă. Atunci vom face o mare sărbătoare de izbândă și ne vom bucura, că am pedepsit odată pe oamenii cei răi pentru faptele lor cele crude.

Astfel vorbi regele și așa se și făcu.

A doua zi dimineța, călăreții regelui își luară sulitele cu vârfurile de peatră și securile de peatră și merseră călare în susul apei toată ziua și toată noaptea și încă o zi.

Atunci ajunseră la un loc unde râul era îngust de tot, așa în cât se putea sări călare. Călăreții regelui săriră peste râu și merseră călare din nou în josul apei, spre locul unde locuiau oamenii cei răi. Când aflară oamenii cei răi, că vin călăreții regelui își luară sulitele, cu vârfurile de peatră și securile de peatră și eșiră cu toții călare întru întâmpinarea călăreților regelui, îi luară în bătae de joc și se laudară că vor uide pe toți oamenii regelui și-i vor arunca în râu.

În vremea această însă ei nu băgară de seamă ce se întâmpla la spatele lor.

Săgeata apei adică trecuse râul cu cei lați oameni ai regelui pe cele două zeci de luntri,

Apoi oamenii săi eșiseră pe mal și se furișaseră prin pădure până în satul oamenilor celor răi.

Când oamenii cei răi, se depărtară călare, *Săgeata apei* pătrunse împreună cu oamenii regelui în sat, liberă pe cei prinși și pe tatăl, pe mama și pe sora lui, apoi dădură foc satului și se duseră înapoi la luntri.

Când zăriră oamenii cei răi că satul lor era în flăcări, nu-și putură închipui altfel de cât că alți dușmani afară de călăreții regelui năvăliseră în țara lor, de aceea se speriară și o luară la fugă și astfel călăreții regelui putură merge liniștiți la luntri, unde îi aștepta *Săgeata apei*. Atunci fură trecuți toți pe malul celălalt cu luntrele și cai trecură înot în urma lor. Apoi plecară călare spre casă, iar luntrile se lăsară pe apă la vale și *Săgeata apei* povesti pe drum părinților săi ce i se întâmplase, și cum regele era un om bun, cum a fost primit de el cu bunătate și cum a învățat el pe oamenii regelui să înnoate și să umble cu luntrea.

Si părinții lui *Săgeata apei* se bucurară peste măsură și uitară toate relele îndurate de la oamenii cei răi.

Si regele le dădu lor și tuturor compatrioților lui *Săgeata apei* loc în deajuns și, fiindcă acum locuiau mai mulți oameni în satul regelui, nu se temea de o lovire din partea oamenilor celor răi. Iar *Săgeata apei*, fiindcă fusese așa de deștept și de curajos și scăpase pe părinții

săi din robie, luă în căsătorie pe fata regelui și când muri regele, fără să lase nici un fecior, ajunse el rege și fu un rege bun și drept, iar oamenii cei răi nu mai îndrăzniră să năvălească în țară, fiind-că se temeau de *Săgeata apei*, care făcuse două zeci de bărci, pe când ei nu puteau să facă nici una.

(D-r G. BIEDENKAPP).

N. N. BOTEZ.

CARTEA VIEȚEI

Calea, ce conducea de la cer la pământ, era plină de îngeri. Unii sburau jos spre pământ, împrăștiindu-se printre cei slabi și printre cei puternici, printre cei săraci și printre cei bogați; alții sburau sus, în înălțimi tot mai luminôase, nerăbdători de a intra în sala, în care cartea vieții stă deschisă, pentru ca toate faptele frumoase, pe care îngerii le văzuseră pe pământ să fie înscrise într-însa.

Una din micile creaturi înaripate se înfățișă și zise:

— «Am văzut un om, care avea multe averi. Din aceste da și săracilor, dar nu acelora, cari veneau la ușa sa să întinză mâna; nici ace-lora cari, tânguindu-se, îi cereau de pomană, când el trecea singur pe stradă.

«Când da, el îngrijia ca să-l știe mii și mii de oameni și anunța prin ziare, că atunci când va muri el toate moșiile lui să devină un izvor de binefaceri pentru suferinzi, cari vor trebui să mărturisească tuturor numele binefăcătorului lor. Oamenii îl stimau pentru buuătatea inimei lui și-l răsplăteau cu tot, ce pot răsplăti cei puternici ai pământului».

«Aceasta a fost frumoasa faptă pe care am văzut-o. Oh! Doamne, scrie-o în cartea vieții».

Pana, care era ținută de o mână nevăzută, se mișcă pe foae și fapta bună fu scrisă; dar la început fu pusă steaua multicoloră a înfumurării.

După aceasta un alt înger înaintă și zise:

— «Eu mă aflam într-o zi în locuința unui țaran sărac, când se auzi un ciocănit în ușă.

«Femeia lui deschise și noi văzurăm pe prag o femeie rău îmbrăcată, cu un copilaș la sân.

— «Locuiam aici alături cu bărbatul și cei doi copii ai mei — zise ea. Într-o noapte coliba noastră fu arsă de foc. Bărbatul meu mă scăpă întâi pe mine și pe acest copilaș. Când intră să ia și pe celalt copil, nu mai eși».

«Astfel vorbi femeia, și căzu, părăsită de puteri, în mijlocul odăi. Țaranul o ridică, o așeză pe un scaun și apoi zise:

— «Eu nu posed mai nimic și am mulți copii de crescut; dar rămâneți la mine! Voiu lucra două ceasuri mai mult pe fie ce zi, și astfel vom trăi cum o da Dumnezeu.»

«Și acum țăranul cel sărac lucrează din zori până'n noapte, spre a câștiga pâne celor doi nenorociți.

«Aceasta este frumoasa faptă ce am văzut-o. Oh, Doamne, scrie-o în cartea vieței!»

Atunci pana se mișcă din nou și frumoasa faptă fù scrisă, dar ca semn fù pusă steaua iubirei de-aproapelui, atât de strălucitoare și de lămurită, că lumina înfumurării, de lângă ea, părea ca o lumină gata să se stingă.

La vederea bucuriei Domnului pentru această faptă, îngerii începură a cânta veseli cântece de mărire celui Atotputernic.

FLORIAN D. STĂNCULESCU.

DIN VIAȚA ALUNULUI

Alunul din primăvară până în iarnă ¹⁾

După ce s'a scuturat polenul se deschid și mugurii de frunze și curând alunul e îmbrăcat în haina verde a primăverii. De acum înainte ouarele, care au primit polen, cresc neconținut până au devenit *alune*.

Aluna e formată dintr'o *coajă*, care la început e verde și moale, iar în toamnă (la maturitate) devine tare și lemnoasă și dintr'un *sâmbure*, care nu e altă ceva de cât un oușor crêscut. Frunzișoarele, care învăleau ouarul, cresc și ele și formează un *păhăruț* în fundul căruia se găsește aluna.

Alunele cuprinzând în ele sămânțe sunt menite să dea naștere la alți aluni și să ferească astfel de peire neamul alunului; ele consumă o mare parte din hrana arborașului, hrană, pentru a cărei agonisire muncesc din greu frunzele și rădăcina. Să vedem acum dacă atâta muncă servește în adevăr la păstrarea neamului. — Sămânța fiind gustoasă și hrănitore este căutată de numeroase animale *din pădure*. Animalele cele mici nu pot deschide coaja cea tare. D'între animalele mai mari, care pot face aceasta, sunt în primul rând veverița și gaița. Când acestea găsesc alune nu pot să mănânce îndată sâmburele, căci pentru a sfărâma coaja cea tare ar trebui să se oprească prea muț timp, fie în alun, fie

¹⁾ Vezi pag. 231 Anul V-lea.

pe jos ; părăsesc deci repede locuri așa de periculoase, unde pot fi ușor prinse de dușmani și nu se opresc de cât tocmai în vârful vreunui arbore înalt. Inșă de acolo le scapă multe alune, care astfel sunt sămănate în altă parte a pădurei.

Veverițele mai adună alune și ca rezervă pentru iarnă și gaițele au obiceiul să ascundă alune în pământ. De multe ori inșă uită de aceste reserve, din care odrăslesc tufe nouă de aluni adesea foarte departe de tufele din care au provenit semințele. Afară de veverițe și gaițe mai sunt și mistreții cărora le plac alunele. Fiindcă ei scormonesc pământul cu râțul și cu colții se întâmplă adese ori să îngroape și alune, care apoi încolțesc. Așa dar chiar animalele, care nimicesc alunele, ajuta tot de odată și la împrăștierea lor și deci la înmulțirea alunilor din pădure.

Dacă animalele ar mânca alunele înainte de a fi coapte, alunul nu s'ar mai putea înmulți prin semințe. Inșă alunele crude, fiind rele la gust, sunt ferite de pieire. Gustul cel rău nu-l are chiar aluna, ci păhăruțul din care aluna nu se desface de cât atunci când e coaptă.

Multe alune sunt seci și coaja lor e găurită. Acest lucru e pricinuit de o insectă, care-și vâă ouale în alune când sunt mici și au coaja moale. Din ou ese o larvă (omidă, vierme), care se hrănește cu sâmburele alunei. Când larva a crescut de ajuns roade coaja, o găurește într'un loc și ese afară pentru ca să se ascundă în pământ, unde se transformă în păpușă, (adică se învălește cu o coajă tare, după cum vermele de mătase se învălește cu gogoșa).

După ce alunele s'au copt alunul ș-a sfârșit partea de muncă pentru anul curgător. Frunzele se colorează în galben sau roș și curând cad toate, așa că pe ramuri nu mai rămân iarna de cât mugurii și motoceii, cari au început să se formeze încă din luna lui Iulie.

După O. Schmeil.

G. BOTEZ.

O ZI DE VARA

Era în seara zilei de 19 Iunie 1908, când auzii pe tata:

— Filipe, să-te gătești pentru mâne dimineată, că vom merge pe la fânețe să vedem ce s'o fi mai făcut cu ele?

— Bine, zisei eu vesel. Ce bucurie mare aveam în sufletul meu și acum ca totdeauna când mă luă tata la fânețe, și poate de aceea a fi căutat de a'mi spune din acea zi, căci știă ce mult îmi place la câmp.

Aceste fânețe se găsesc la o bunicică departare de satul meu «Goicea-mică», județul Doljiu.

După ce înseră mai bine, mâncărăm, mai stăturăm de vorbă, ne mai duserăm prin grădină, unde ne așezarăm pe patul de sub mărul rămuros și încărcat de fructe. Aici, după ce mâncărăm câteva mere, tata și mama plecară spre casă, iar eu rămăsei la patul meu de pază, pe care-l luasem în primire încă delă 16 Iunie, odată cu venirea vacanței școlare. În tăcerea nopții cea mare, care domnia acuma în tot satul, nu se auziau decât fluerele ciobanilor dela stânilă din vale. Frumoasele lor cântece, răsunau până prin grădinele noastre. Dintr'un timp stam în pat rezemat pe o pernă și cu privirea pre bolta cerească, gândiam și mă resgândeam ce voi face pentru a doua zi la fânețe? Cum îmi voi petrece mai frumos timpul pe acolo.

În fine adormii și a doua zi des de dimineață, mă sculai cu bucuria în sânu-mi, mă spălai, mă gătii cât mai ușor (ca de fân) spre a nu mă umple de rouă și după acestea mâncărăm. În urmă, eu ieșii afară spre a pune caii la căruță împreună cu servitorul și când totul fu gata, urcarăm în căruță eu și tata: d-lui la dreapta, eu la stânga, luând-o spre livezi.

Era ora 3¹/₂ — 4. Pornind pe drumul cel cam lung, eu mânăm încetinelă caii, până vom trece râul din marginea satului. Trecurăm râul numit «Dăsnățuiul» și apucarăm drumul cel lung și bine bătut, spre livezi.

Aerul cel rece și curat, ce venea de peste întinsele lanuri de grâu și porumb, ne înviora plăcut. Ce frumusețe se înfățișă înaintea ochilor noștri? Odată cu revărsatul zorilor, ca prin vis, vedeam cum negura, care până aci stăpâniă toată zarea, dispărea din ce în ce și cum zorile se revărsau peste întinsele câmpii, văpsind întreg pământul cu o culoare argintie. Pe bolta cerească, în zarea aceea depărtată, ici-colo abia se mai zărea licărind câte o mică stea. Eră ora patru și jumătate, când noi ne apropiam mai mult de fânețe.

Cu cât ne apropiam de livezi, cu atât simțiau un parfum din ce în ce mai îmbătător, care se înălță odată cu ziua din florile ce acopereau pământul. Pela ora cinci intrarăm în fânețe. Ce frumusețe! Ce raiu de fericire! Vă puteți închipni d-voastră, iubiți cititori, de veți fi făcut vreodată asemenea călătorie. —

Fluturii de diferite culori săltau pe d'asupra fânețelor. Paseri sburau dintr'un loc într'altul cântând diferite cântece, cari mai de cari mai frumoase.—În tot întinsul nu se auzia decât cântecul paserilor și bâzăitul diferitelor insecte. Greerii și lăcustele mai ales produceau un sgomot ce asurzia. Mai încolo, cositorii în șiruri, unul după altul, înaintau cu postața lor, făcând se cadă șiruri lungi de iarbă sub coasele lor. În altă parte se auzia tocănitul, ce-l făceau alți cositori strânși la olaltă, unde și ascuțeau coasele lor. Multe vedenii frumoase ni se înfățișau

înaintea ochilor noștrii, pe drumul ce străbate aceste livezi, spre a ajunge la locurile noastre, ear căruța încetase cu sgomotul, care-l făcea până aci, căci îngustul drum, ce n'arăta decât două urme de roatele căruțelor trecătoare, era o țărână adâncă și moale, pare că era cenușă cernută. Aceasta împiedică orice sgomot al căruței și numai pufăitul picioarelor cailor abia se mai auzea. Înainte de a ajunge la livadea noastră, tot vâjăind și într'o parte și într'alta cu biciușca, lovii, spre marea mea părere de rău, o pasăre peste gât și cum mergeam liniștiți, oprii căruța, mă dădui jos și o luai cu mine. Am observat-o bine. Ce era? O pit-palacă, Sărmana! Gâtul ei fiind subțire, se rupse dintr'o mișcare de biciu. Am pus-o în cutia căruței și am pornit mai departe. Pe la orele șease ajunserăm la locul nostru. Oprii caii, mă dădui jos, îi frecai puțin la ochi, îi dehamaii și-i priponii mai la capul locului. Tata începuse examinarea fânului: în ce parte e mai mare, în ce parte e mai bun, în ce parte mai rău, unde e mai copt, de s'a făcut bun pentru cosit. ș.a. După ce privirăm mai mult timp cu băgare de samă, tata, obosit de drum, dete jos din căruță un așternut și o perină, spre a odihni pe ele. Eu plecai spre puț, scoasei câteva ciuturi de apă în jgheab, spre a da cailor la plecare, și în urmă de pe un butuc, ce era aci lângă, el, priviam cu nesaț peste întinsele livezi. Nu stătui mult, și eată că vine turcul, ce păziă toate livezile și care avea coverca sa nu departe de locul nostru, sus pe o mare movilă, ca să poată privi bine în îndepărtări și la spatele căreia se întindea lungul bostan.

— Bună ziua bre, — îmi zise turcul.

— Bună ziua, îi răspund eu.

— A-ți venit pe la fânețe? Uite ce frumoase sunt...

— Da, vād. Sunt frumoase; nu mai au mult și trebuie să cosite.

— Așa e, zise el. Dar Părintele s'odihnește? și zicând acesta înaintarăm spre căruță... Căutai eu în cutie și scoasei puțină pâine ce-o pusesem aci de acasă pentru noi, și i-o dădu-i lui. El o luă bucuros și-mi mulțumi.

După doi pași ce-i făcui se întoarse și îmi spuse, că de sunt așa de bun să mă duc pe la coverca sa aproape de plecare;... și plecă. Gândiam eu: pentru ce lucru să ne cheme la coverca sa? Ce să-mi spună el, ce să-mi arăte? — După plecarea lui, plecai și eu către marginea locului nostru, la capul celălalt, unde era un lac cu apa foarte limpede, și adânc ca de un metru, în alte părți poate și mai adânc. Acest lac, e format din niște izvoare de apă și din picăturile ploiei. Lacul nu are prin el decât țiperig și stufiguri mari de trestie. La plecare luai cu mine biciușca și tunică mi-o arunca pe umeri. Apropiindu-mă de lac, chiar din marginea lui zburară, de la picioarele mele, o rață sălbatică și în șir după ea numai decât, o mulțime de puii, care acuma ajunseseră mari și

o luară la fugă înnot prin lac. În câteva minute nu mai văzui nici unul. Toți se cufundase în apă ieșind tocmai la o depărtare mare.

Îmi părea lucru ciudat. Cum să nu-mi treacă prin minte asemenea lucruri? Ce-i drept: — la început, chiar m'am speriat să nu fie altceva de ce-mi eră mie frică. Dar acum ce eră de făcut? Îmi închipuiam eu; de prindeam unul sau doi, ce bucurie mare aş fi avut? Ah! Stând așa și gândindu-mă și mai ales uitându-mă la puii cei frumoși, cari înnota așa de lin, întocmai ca niște luntri, și cum toți se zoriau a ajunge la mama lor, socotiam că voi putea prinde cel puțin unul; deci mă desfac din tunică, cu gând, de a face măcar o baie bună după ei. Voind să-mi așez tunică mai deoparte, iată că vez iarăși și aci mișcând în iarbă. Îmi fu cam teamă să nu fie prin cel tufiș vreun șarpe, ce-și așteaptă prada; și ne mai așteptând multe, pentru că nu trecuseră nici zece minute dela cele întâmplăte, aruncai tunică încet d'asupra și văzu, că prada voia să sară în sus. Numai decât îmi închipuii că trebuie să fie tot vro pasere, de voește să sară în sus, că de ar fi un șarpe o luă tiptil prin iarbă. Voi să văd, mă aplecai jos și ridicaî prea puțin de tunică, când iată că văd aripile pasărei. Ea încercă să iasă prin mâneca hainei, iar pușorii se vârăseră parte în buzunarul din dosul tunicei, parte stau sub aripile mamei lor. Mă așezai bine, o prinsei împreună cu cei șapte pușori ce-i aveă și după ce mă încredințai bine de ei pornii la căruță.

Ce bucuros mă simțiam! Tata se sculase și când mă văzû că viu desbrăcat și cu tunică strânsă la piept, și-a închipuit numai decât că trebuie să am ceva și mă întrebă din depărtare, — «că ce am aci»? , li spusei îi arătai și d-lui paserile, rând pe rând, băgându-le în ladă apoi îi spusei pățania și modul cum am procedat. D-lui ascultă cele întâmplăte, surăse, apoi își lui coasa spre a cosi cât mai multă iarbă, ca la plecare să umplem căruța; iar eu așezându-mă pe așternutul unde stătuse d-lui, observai că în apropiere, printre firicelele de iarbă, mișunau o mulțime de melcișori, unii mai măricei, alții mai mici, de diferite culori, și o mai mare plăcere făcându-mi, mă așezai spre a culege într'o batistă cât mai mulți. Acești melcișori făcură acasă, o mare plăcere frăților lor și surioarelor mele, urmărindu-i în ce fel se ridica pe câteva păișoare. Când cutezau a pune degetul pe cornițe și vedeau că melcuțul și le trage, numai decât se speriau și făceau sgomot. Seara, la masă, mama a făcut din acești melci o mâncare foarte gustoasă.

— După ce strânsei melcișorii și-i legai, plecai spre coverca turcului, lăsându-i vorbă tatii că o să mă înapoiez peste puțin timp.

Ajuns aci, turcul mă pofti în covercă, îmi aduse un scăunel și îmi zise să mai șed. Il întrebai cum îl chiamă și îmi spuse că Asan.

— Asane bre, cum se face lucru că toți sunteți veniți pe aici ca îngrijitori, ca păstori, și mai ales la câmp? Nu ți-e teamă că într-o noapte să năvălească cineva peste tine și poate să te omoare?

«Nu, mi-e teamă că am eu ce să le fac. Am focuri multe aici la brâu și la urmă când ar fi, ce e dacă m'ar omori? Eu n'am nimic avut, n'am nici soață, n'am nici tată, nu știu dacă mama mea ori fi murit ori nu. Ei și alt nimica nu poți ști de mine de fel cum sunt.

«Tata al meu, a plecat cu mine de la Turchia și mai aveam un cal mic și o desagă plină cu mărunte: ceas, lanț, mărgean ș. a. Când noi am trecut dincoace, au ieșit mulți creștini la noi să cumpere. Unul a cerut pistolul mare a lui tata, care eră și încărcat. Cum l'a luat a și tras în el și l'a doborât la pământ. Apoi au luat desagele după cal și au plecat. Eu eram mic, și nu mi-au lăsat de cât calul cel mic, un ceas și un revolver. Tata mort, l'am lăsat acolo și eu am venit într'un sat de alături. Am cerut puțina mamaligă și cu timpul am crescut și am ajuns tocmai aici păzitor, la ăst boier mare. Turcul îmi arătă ceasul, revolverul, care sclipeau de-ți luau ochii, apoi scoase un baston frumos lucrat, pe care mi l-a dăruit mie. Mă rugă pe urmă să mergem prin bostanul său. Merșerăm, privirăm, dar din nefericire nu începuseră încă pepenii a se coace. Vedeam că-i pare rău că nu-s copti, dar îmi făgădui că îmi va aduce când se vor coace. În schimb îi făgădui că am să-l primesc și eu prea bine. — În fine plecai de aici spre căruță, luându-mi rămas bun de la Asan. La căruță tata mă așteptă cu o mare plastă de iarbă, spre a o pune în căruță. O pusei eu, încărcând tocmai pe tocmai căruța, înhamai caii și pornirăm spre casă.

Trebue să știți iubiți cititori, că în aceasta zi m'am simțit fericit. Aceasta mică excursie numai de câteva ore, făcută cu toată plăcerea, mi-a făcut o nespusă bucurie. Trecând pe la coverca turcului, acesta ne făcu un salut mare și de sus de pe movilă ne observă până în depărtare, Acasă am ajuns pe la orele 12. Aci ne așteptă masa cu cele gătite. Cu câtă plăcere n'am mâncat, și am istorisit celor de acasă cele petrecute! Cu toți ne bucuram de rățișoarele noastre și le îngrijeam cu deosebită plăcere și le studiam viața lor găsind asemănări cu cele domestice, Și ele creșteau zilnic și se îngrășeau.

Iar eu m'am gândit în urmă că ar fi frumos să înștiințez pe amicii și camarazii mei de școală despre cele ce am văzut în escursiunea mea și să li-o împărtășesc prin prietenul nostru «Amicul Tinerimei.»

FILIP POPESCU — GOICEA.

MUNCA

Munca când ți-o cauți bine
Și Dumnezeu e cu tine.

* * *

Munca e comoară.

* * *

Dintr'o muncă cât de mică, dacă nu curge, tot pică.

* * *

Omul care este harnic, totdeauna are praznic;
Iar nevoiașul și prostul și în ziua de Paști postul.

* * *

O meserie plătește cât o moșie.

* * *

Orice fel de meserie
Nu e rău omul să știe.

* * *

Dacă nu știi să vâpsești
Nu te pune să mânjești.

* * *

După muncă și odihnă.

MIȘCAREA ȘCOLARĂ.

Societatea de lectură a elevilor dela gimnaziul superior românesc din *Năsăud* (Transilvania) au dat în seara de 21 Septembrie (4 Octombrie c. n.), — aniversarea a 45-a a înființării acelu gimnaziu, o serată literară muzicală urmată de dans în sala de gimnastică. Venitul a fost destinat «*Mesei elevilor*» dela acel gimnaziu.

* * *

Societatea de lectură «Andrei Șaguna» a teologilor și normaliştilor (pedagogilor) din Sibiu ș'a constituit comitetul pe anul școlar 1908 — 9 astfel: Președinte Dl- Dr- Ioan. Lupaș profesor seminarial; vice președinte Traian Cibian Notar; Valeriu Judele; Archivar: Virgil Nestor; Casier George Ciupe; Controlor: Ilariu Reit; Bibliotecar: Nicodin Cristea; Vicebibliotecar: Nicolae Răduț; Redactor: Ioan Popa; econom: George Zavici:

Membri în comisiunea literară: Pavel Borzea, Alex. Moldovan, Emanoil. Ciupe. Iosif Trifa, Grig. Vermeșan, Simion Turtea. Ioan Baboc Filimon Boer, Ioan Dragomir.

CĂRȚI BUNE PENTRU TINERIME

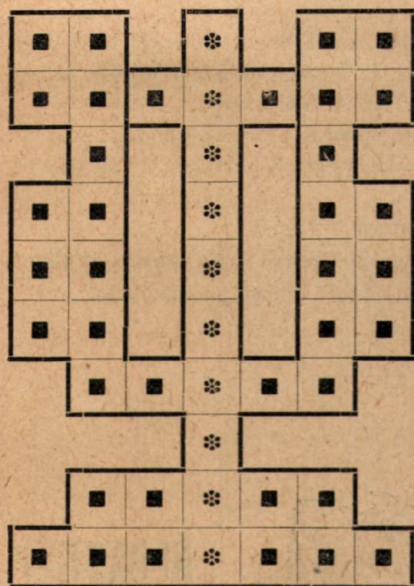
Piese de teatru și lectură pentru tinerime de Toma Dicescu. Buzău. Prețul 1 leu 50 bani.

Biblioteca copiilor și a tinerimei de A. O. Maior Sibiu. 3 volume a 1 leu 50 bani.

Natura. Revistă științifică. Apare anual în 10 fascicule. Costă anual 5 lei. București. Redacția Strada Scaune No. 33.

Excursiuni zoologice de Dr. N. Leon, profesor la Universitatea din Iași. Prețul 2 lei 50 bani.

GHICITOAREA CRUCEI

Dezlegarea în N-rul 3.

În cele 48 patrate cu puncte și stele să se pună litere, cari fac parte din cuvinte ce însemnează;

1) Numele unui soldat din poezia «Peneș Curcanul» de Alexandri.

2) O țară.

3) Un pronume la plural.

4) Un popor din Africa.

5) O ființă cerească

6) Un lucru necesar tâmplarilor.

7) Un oraș.

8) O vocală.

9) De ce are lipsă tot omul.

10) Un planet.

Dacă cuvintele căutate sunt esacte, atunci literile de sus în jos, din patratele cu stele, vor da o localitate unde Românii au repurtat o mare victorie în război.

MOȘ RADU.

PROBLEMA

Domnului Tâmplărescu i s'a dat să cârpească podeala unei odăi cu două scânduri, din cari fiecare este lungă de 75 cm. și lată de 20 cm.

Partea stricată a podelei are lungimea de 1 metru lungime și 30 cm. lățime.

Cum are să facă d-l Tâmplărescu ca să repare podeala astfel ca să întrebuițeze numărul cel mai mic de scândurele?

VASILICĂ.

Deslegarea în No. 3.

DESLEGĂRI

I. *Ghicitoarea* de la pagina 552 — Anul V. este *Condeiu*. Au deslegat din *București*: Const. Dinu, Marin Mușetescu — Plosca, C. Nicolescu — Viișoara, Ilie Popescu — Spineni, Vasile Predescu — Ghidiciu, seminariști. *Câmpulung*: Aurel Velculescu. *Focșani*. Alexandrina A. Oravetz. *Boureni*. N. I. Dumitrașcu Reny.

II. *Ghicitoare* dela pag. 552 — : *Dop. pod.* Au deslegat *Boureni* N. I. Dumitrașcu *București*: C. Dinu, M. Mușetescu, C. Nicolescu, Ilie Popescu, Mihail N. Popescu, Vasile Predescu. *Câmpulung*: Aurel Velculescu.

I. *Problema* pag. 552. Erau 3 persoane. Persoana I avea pe persoana II fiu și acesta fiind tată avea pe persoana III fiu. Deci erau 3 persoane 2 tați și 2 fii.

Deslegator: *Câmpulung*. A. Velculescu.

II. *Problema* pag. 552. R. 19 ani, 11 luni și 2 zile.

Deslegător din *București*: Mihail A. Popescu *Boureni*: N.I. Dumitrașcu Reny.

Criptogramul pag. 552 este: Onorează pe tatăl tău și pe mama ta.

Boureni. N. I. Dumitrașcu-Reny.

POȘTA

REDAȚIEI

La mai mulți. Ghicitorile, aritmogrifile și altele de acest fel, rămase din anul trecut, se vor publica pe rând în anul curent.

La Redacția «AMICUL TINERIMEI» se găsesc de vânzare exemplare complete și legate, anii II, III și IV, fiecare cu prețul de Lei 4.

Direcțiunea «AMICULUI TINERIMEI» roagă pe toți iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară și pe înțelesul tuturor.

Tot ce privește abonamentele, expediția, ele se vor adresa Institutului de arte grafice «MINERVA», București, Bulevardul Academiei No. 3. Ce privește redacția, articole, deslegări, etc. se va adresa D-lui I. MOISIL, București, Șosea : Strada Popovici No. 3.

Tinerilor! Răspândiți revista voastră cât puteți mai mult!

Păstrați numerile spre a le lega la sfârșitul anului!

Toate deslegările să se adreseze D-lui I. MOISIL, SOSEA STRADA POPOVICI No. 3.

Deslegările să se trimită în totdeauna pentru N-rul ce iasă la 15 a lunei până la cel mult la 10 a lunei și pentru numărul ce iasă la 1 a lunei până cel mult la 25 a lunei trecute. Cele sosite în urmă nu se vor mai publica.

Manuscrisele se scriu pe o pagină, lăsând loc gol la dreapta, de vreo două degete.

Manuscrisele se trimit prin poștă nu ca scrisori ci sub bantă scriindu-se pe lângă adresă cuvântul: «MANUSCRIS». Ele coastă în lăuntru țării 5 bani fiecare 50 grame, iar din străinătate 10 bani 50 grame. Dacă, pentru mai multă încredere, vrei să recomanzi manuscrisul, pentru «recomandare» se plătește deosebit 25 bani.

La orice comandă trebuie să se trimeată banii ÎNAINTE, altminterlea nu se trimit exemplarele cerute.

„MINERVA“

INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURA
BUCUREȘTI. — Bd. Academiei, 3.

A apărut :

Constanța Pitorească

Cu împrejurimile ei

Călăuză descriptivă cu ilustrații

DE

IOAN ADAM

LEI: 2.—

BIBLIOTECA „MINERVEI“ No. 1

Duduia Margareta

DE

MIHAIL SADOVEANU

Numărul: 30 Bani.

Opere complete

VOLUMUL II

DE

AL. I. ODOBESCU

LEI: 1.50

De vânzare la toate librăriile

AMICUL
TINERIMEI

REVISTA
PENTRU
TINERIMEA
ȘCOLARĂ.

BUCUREȘTI
INSTITUTUL
GRAFIC
MINERVA

DIRECTOR:
I. MOISIL

„MINERVA“

INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ

B-dul Academiei 3, — Edgar Quinet 4

BUCUREȘTI

A apărut :

BIBLIOTECA « MINERVEI » No. 7

SCRISORI DIN MOARA MEA

DE

ALPHONSE DAUDET

TRADUSE DE

NICOLAE PANDELEA

Prețul 30 bani.

BIBLIOTECA « MINERVEI » No. 8

ISTORIA VIETII MELE

DE

TEODOR VĂRNAV

Prețul 30 bani

De vânzare la toate librăriile

REVISTA PENTRU TINERIMEA ȘCOLARĂ

***** CULTURA *****
 MORALA, IUBIRE DE NEAM, ȘTIINȚA,
 ***** M U N C A *****

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECȚIA

D-lui I. MOISIL. — București

ABONAMENTUL ANUAL:

În România Lei 5

Afară de România . . . Coroane 5

OMUL ÎN LUPTĂ CU LIMBA SA

În vechea Grecie era un fel de oameni evlavioși și gânditori, cari se numiau pitagorei. Cine dorea să intre în societatea lor, trebuia să făgăduiască în mod sărbătoresc, că mai întâi de toate nu va vorbi nimic timp de trei ani. Numai după ce trecea cu succes această probă, avea dreptul să fie adevărat membru al societății lor. Vă puteți voi explica, tinerilor, pentru ce era aceasta întâia condițiune de primire? Eu cred, că de oarece nimic nu este mai greu în lumea asta, decât a fi stăpân pe limba sa. Cine își știe stăpâni limba, vorba, posedă o putere așa de mare sufletească și de stăpânire de sine însuși, încât acestuia i se pot încredința și lucrurile cele mai mari. Un astfel de om este un om liber, nu servitorul gurii sale. Ce folos că cineva posedă bunătate, dacă limba cea slobodă nu ascultă de inima cea bună? Cele

mai mari nenorociri în lume se produc din cauza limbei prea slobode. De aceea și poporul nostru, în înțelepciunea ui, ne-a dat zicătoarea că: «Limba rea este cuțit cu două tăișuri» sau «limba taie mai rău ca o sabie».

Din pricina vorbelor de batjocură, de clevetiri proaste și vorbiri de rău, aruncate fără chibzuință, să strică prietenii vechi și să prefac în dușmani de moarte, ba se nasc chiar războaie între oameni. Bine zice înțeleptul Solomon, că «moartea și viața sunt în puterea limbei».

În anul trecut vorbiam elevilor din clasa mea despre acest obicei rău de a nu-și stăpâni limba, când deodată auzii pe o fetiță suspinând și zicând, fără să vrea, «așa este!» Aceasta era o dovadă cât a trebuit să sufere dînsa în viața ei de până atunci. Și în adevăr, pentru o vorbă scăpată repede și fără chibzuială trebuie în urmă să te căești amar. «Limba te îndulcește și tot ea te amărește», spune un alt proverb. Și oare nu este lucru urât, ca omul să fie servitorul acestei mici bucățele de carne, a limbei, care «oase n'are, însă care oase frînge?» De aceia sfătuim pe tinerii noștrii cititori să nu se lase stăpâniți de dînsa și să aibă grijă ca fiecă vorbă, ce-i iese din gură, să o supună mai întâi mai examinări de aproape. Cine nu face așa, va fi ca un împărat, care și-a lăsat cărmuirea pe mâinile slugilor sale. Poporul nostru ne învață iarăși, în înțelepciunea lui, că: «înțeleptul învârtește de șapte ori limba în gură, înainte de a vorbi,» și «cine nu-și ține limba, își pierde capul». Amintiți-vă de cazurile, când unul ajunge în primejdie, ca să nu-și poată stăpâni limba. De cele mai multe ori se întâmplă aceasta, când omul este întăritat și-l cuprinde furia. Atunci spui vorbe, de te miri singur de ce-ți iese din gură, și nici nu te mai cunoști de ești tu sau alt om.

În supărare și furie omul crede că, dacă se exprimă cu vorbe urâte, și-a ușurat sufletul, — în adevăr însă și l-a împovărat și mai tare și de multe ori răul spus într'un «ceas

rău», trebuie să-l poarte o viață întreagă. «Cine își păzește limba, i-și păzește capul.»

Ce este dară mai bine de făcut? Cel mai bun lucru ar fi să taci trei ani de zile, așa cum spun pitagorei. Dar lucru acesta v'ar fi vouă prea greu. Totuși a-ți putea cel puțin încerca odată să faceți o societate mică, în care fiecare membru s'ar obliga să nu vorbească nici o vorbă, timp de o săptămână, sau de o lună, — spre pildă — în timpul cât supărarea și mânia îi clocotește în vine, adică «să-ți pui frâu limbei», — «să-ți mai scurtezi limba». Sau a nu răspunde la nici o vorbă rea sau vătămătoare din partea altcuiva. Astfel cu timpul vă veți obișnui a vă stăpâni limba. Voi vă mândriți cu tăria mușchilor, întăriți prin gimnastică și vă credeți grozavi, făcând cele mai minunate figuri de forță, dar să fiți încredințați, că este mai vrednic de admirare, cel ce î-și poate întări mușchii limbei și a o ține în stăpânire, decât brațele și pulpele și a deveni atlet.

Știți voi ce făcea Iuliu Cesar, ca să se ferească de vorbe nesocotite? Când îl cuprindea mânia, număra până la douăzeci, înainte de a răspunde ceva. Aceasta este în adevăr un mijloc foarte bun de a încunjura multe rele și sfătuesc pe tineri să-l urmeze.

S'au un alt caz. Gândeștete ce rău poți face unui conșcolar al tău printr'o glumă proastă sau printr'o vorbă vătămătoare sau de răs înaintea celorlalți colegi ai tăi. În cel mai bun caz, el se va duce la profesorul tău și se va plânge de tine, te va pârî. Sau dacă îți bați joc de altul, din pricina unui defect de care el nu este vinovat, sau din pricina unui cusur, de care el însuși se rușinează. Îmi amintesc din timpul când eram în școală, că aș fi crăpat de răs, gândindu-mă la un lucru comic, care pe cel atins l'ar fi putut întrista, voind să mă rețin și să nu pufuesc. Dar omul își pierde adeseori peceimă buni prieteni printr'o singură glumă proastă și răutăcioasă, căci râsul este adeseori mai barbar, ca dojana. Mai cuminte este deci a înghiți și a te face că n'auzi și

mai bine să nu dai drumul gurei tale, înainte de ce nu ai privit în jurul tău, ca să nu rănești și măhnești pe cineva. «Limba dulce, bine-aduce.»

Aceasta se numește cultura inimei. Cine nu știe să tacă, nu va învăța nici a gândi. Tăcerea trebuie să fie o pregătire pentru gândire.

Eu cred, că mulți din cititorii noștri au urâtul obicei de a bârfi pe alții și a vorbi rău de dinșii, dar un lucru îmi vine să nu cred și anume: că această bârfire nu provine din răutate, ci fiindcă limba vorbește fără ca să întrebe mai întâi inima și mintea. Și ce ne spune inima și mintea despre bârfire? Le-ați întrebat vrodată?

Există între voi cineva, care se gândește că bârfirea poate duce la ceva bun? Și credeți voi, că ne este de vr'un folos, dacă cineva ne șoptește la ureche, că Mitică a mințit pe profesorul sau pe tatăl său, ori că Emilia a spus că prietena sa Victoria este o îngânfată sau o risipitoare? De bună seamă că nu ne este de nici un folos. Din potrivă, cu cât auzim mai mult rău vorbinduse de alții, ni s'ar pare că noi am fi mai buni! Și cu cât mai mult ne băgăm nasul unde nu ne fierbe oala, cu atât ne interesăm — mai puțin de casa noastră.

Sau credeți voi, că prin bârfire putem aduce foloase și ajuta altora? Ei tot nu aud nimica, căci bârfirea se face pe ascuns, să nu audă cel bârfit. Și să știți, că asta este lucrul cel mai rău. Fiindcă bârfirea nu izvorește din dragoste, de aceea bârfitorul n'are nimica sfânt, el nu spune adevărul, întortochează toate și crede ori cui și orice, plăcându-i numai să audă lucrurile cele mai groaznice și mai rele. Există bârfitori, cari n'ar fi în stare să omoare nici o musculiță, dar pot să omoare, încetul cu încetul, pe deaproapele lor, zdrobindu-le bunul lor nume și făcând d'într'un lucru de nimic o crimă înfiorătoare, făcând, după cum spuse proverbul, din «țânțar armăsar.» Și ceea ce este și mai rău, fiecare bârfitor are la îndemâna sa o armată întreagă, care-l ajută la răspândirea vorbelor rele, are adică pe toți nechib-

zuiții, a căror vedere nu se întinde decât până la vârful nasului lor și cari împrăștie ori ce vorbă urâtă, fără să se gândească poate la ceva rău, ci mai mult să desfăteze pe alții și pe sine.

Și după cum spune scriitorul român Dumitru Cantemir: «Mai lesne ar fi cuiva apa curgătoare a popri, decât limbilor multe a stăpâni.»

Acuma vreau să vă arăt un alt mijloc cum vă puteți înfrâna limba. Gândiți-vă în totdeauna că inima și mintea voastră sunt contra, dar limba voastră este pentru bârfire. Așa dară două sunt contra uneia. Și astfel firește limba trebuie să piardă. Dar asta se poate întâmpla numai dacă vă propuneți să fiți pe pază. Celor ce voesc să se perfecționeze mai departe, le dau sfatul să-și facă regulă a nu vorbi de nimeni nimica rău. Și dacă cineva totuși bârfește, atunci întreabă-l: «Dragă Fănică, te-ai năimit să cari murdării? «Și aduți aminte de vorbele Sf. Scripturi: «Ce ție nu-ți place, altuia nu face!.» Sfântul Augustin povestește, undeva în scrierile lui, despre mama sa, o femeie săracă din popor, și spune de dânsa, că cea mai frumoasă trăsătură din viața ei a fost, că ea niciodată nu vorbiă vorbe vătămătoare și urâte. Ascultați cuvintele lui: Dacă vr'o prietenă se năpusteă în ură pățimașă și cu vorbe rele asupra altei prietene, ce nu eră de față, mama lui nici odată nu-i spuneă acestei prietene ce-a vorbit cea dintâi, ci în totdeauna o muștră, îi vorbeă de bine și o împacă.»

Vedeți asta s'a întâmplat acuma sunt aproape două mii de ani. Toate femeile bârfitoare din acele vremuri au fost uitate de omenire, singură acestei mame bune și credincioase i-a ridicat vrednicul ei fiu aici un monument vecinic și neperitor, și eu cred, că fiecare din voi se va încerca să o imiteze.

Inchei iarăși cu o zicătoare scoasă din înțelepciunea poporului nostru:

«Întâi limba să ți-o întinzi ca să poți vede și în minte să o întinzi ca s'o poți simți, apoi cuvântul să-l grăești, cum mai bine socotești, ca să nu greșești» — «căci limba înaintea minții niciodată să nu alerge».

MOȘ RADU.

COLIBRII

Eră într'o frumoasă zi de vară a vacanței.

Câte-și trei copii erau în grădină și rîdeau și se ne-căjiau.

Ei se jucau pe semne iarăși de-a închiriatul odăilor, un joc, care le-a fost în totdeauna unul dintre cele mai dragi și de care nu se mai săturau. Dar deodată s'auzi vocea tatălui și sgomotul se stinse.

Marin și Petrică alergară în curte. «Tăticule, ne-ai chemat?»

Da, pentru a treia oară, veniți sus ca să mâncați, după aceea vom vizita pe unchiul cu păsările.»

«Pe unchiul cu păsările tată?»—asta-i admirabil. Numai decât se întorseseră în grădină și împărtășiră și surorilor vestea cea bună. În clipa următoare, grădina eră moartă. Clopotul bisericei apropiate tocmai sună ora zece, când tatăl și cei patru copii ieșau din casă.

Cele două fete, Sanda și Lucia, luaseră coșuri pentru smeură, iar fiecăruia dintre băeți îi atârna pe umărul stâng câte-o încăpătoare geantă verde de botanizat, căci unchiul Nicu păsărarul, după cum eră numit în toate părțile, locuia la o depărtare de vreun ceas și ceva de oraș, într'un drăgălaș sat de munte, înconjurat de-o frumoasă pădure de brazi. El aveà o căsuță mică, acoperită aproape în întregime de ederă verde, în care locuia el singur numai cu nevasta și cu mama sa. Căsuța eră înconjurată cu

o frumoasă grădină de flori și de zarzavat, în vecinătatea căreia mai eră și o întinsă grădină de pomi roditori. Toate aceste te făceau, că la unchiul păsărarul nu te puteai plictisi niciodată. Colecția de păsări împăiate, mulțimea de canari pe cari îi creștea, apoi splendidele cărți cu chipuri îți stârneau tot atâta plăcere și bucurie, ca și împrejurimile atrăgătoare ale căsuței. De aceia nu e de mirare, dacă aci copii nu mai puteau de bucurie și cântau un cântec după altul, în aerul cel cald al verei, ca și cum ar fi vrut să se iă la întrecere cu ciocârlile și cu țintezoi. Când tatăl sosise cu copii la unchiul păsărarul, suna tocmai de 12 la biserica satului.

Unchiul Nicu eră foarte bucuroș de vizită. Întâi aduse câteva pahare de lapte proaspăt, ca să se răcorească copii de drumul lung și îndată după aceea aduse și prânzul, simplu, dar gustos, care le prii de minune. Apoi se duseră cu toții în camera păsărilor!

«Unchiule dragă, ai împaiat și alte păsări de când n'am mai fost noi la tine?» — îl întrebă Marin.

«O, și câte încă Marine. Dar pe cele mai multe a trebuit să le predau, de oarece le împăiasem pentru alții. Dintre păsările rămase am mai vândut multe exemplare.

«Dar ceeace o să vă bucure mai mult, copiilor, e că mi-am adus o colecție de colibrii, care mă costă multe parale și-mi-a sosit deadreptul din America. Am să v'o arăt numai decăt».

Unchiul conduse pe copii întovărășiți de tatăl în odăile de sus, unde se află și camera păsărilor.

În adevăr, colecția se sporise în mod simțitor. Cel mai frumos lucru eră un dulap mare de sticlă, care conținea o mulțime de păsări mititele, cu pene sclipitoare și multicolore.

Bucuria copiilor fû foarte mare, când le zăriră. Nu se mai puteau sătură de a privi drăguțele animale și minunata impestrițare a culorilor, și scoteau unul după altul strigăte de mirare.

«Unde trăesc păsările astea încântătoare?» — întreabă Sanda.

«Precum v'am spus, în America. Dar patria lor nu e numai ținutul tropic, ci se întinde departe și la Nord și la Sud. S'a găsit colibrii nu numai pe țărmuri Labradorului, dar până și prin Țara focului și chiar pe munții înalți, pe Anzi, la o înălțime, unde de altfel numai condurul își desfășură aripele.»

«Ce mult se deosebesc în mărime» — observă Tica.

«Ai dreptate.!»

«Unii au mărimea micilor mâncători de albine, alți sunt ceva-ceva mai mari decât bondării.

«Dar cântă colibrii?» întreabă Lucia.

«Tu poate te gândești, că sunt prea mici și prea slabi ca să poată cânta?»

«Nu trebuie să judeci așa. Păsările mici cântă de multe ori mai puternic decât cele mari. Dar de altfel ai dreptate să te îndoști de darul lor de a cânta. Cea-ce cântă acești pitici între păsări sunt niște sunete scurte și tari, fără nici o melodie plăcută. Dar nici limba și ciocul lor nu sunt făcute pentru cântec. După cum vedeți, ciocul e foarte lung și îngust în proporție cu mărimea trupului.

«Dar uitați-vă acum aici la picioarele lor. Sunt vrednice de băgat în seamă, cât sunt de suptiri și de gingașe și ce ghiare lungi au, ca să se poată cățăra și să se ție de ramuri. Și vrednic de observat sunt și diferitele forme ale cozilor! Multe feluri de colibrii au coada în formă de evantaiu (și așa sunt cele mai multe), altele au coada rotundă.

«În timpul sborului, când strălucitoarele aripi le sunt întinse și luminate de soare, colibrii trebuie să pară mult mai frumoși de cât cei mai frumoși fluturi.» spuse Marin.

«Foarte drept,» — răspunse unchiul.

«În timpul sborului sunt asemenea cu fluturii cei mai bogați în colori.

«Toți naturalistii, cari au putut observa colibrii în libertate

le laudă, cu entusiasm cuvinte, frumusețea cea minunată a lor. Câte odată sboară cu repeziciune de necrezut, acu sunt aci, acu dincolo, acum sboară ca o săgeată în sus, acum fulgeră ca un meteor spre pământ, acum se opresc ca libelulele în mijlocul sborului și acum se învârtesc iarăși în cerc. Nu e în stare nici un fel de altă pasăre să-i întreaacă în îndemânarea sborului.

«Din cauza repezilor izbiri de aripi ale colibrilor se produce un zumzăit plăcut.

«Unde își clădesc colibrii cuibul?» întrebă acum Lucia.

«Pe copaci, în trestii, pe frunzele de ferigă, — fetița mea. Ei și-le clădesc foarte frumos, din fire, din solzi și din alte părți ale plantelor.

«Cele două ouă, pe cari femeiușa le clocește cam în vreo zece zile, sunt mai mari decât cum s'ar crede și au o formă lunguiată.

«Dar aș vrea să știu» — urmă iarăși Marin, — «cu ce trăesc colibrii? Dacă sunt așa de mici, nu pot mânca — gândesc eu, de cât cele mai mici animale. Sau poate că s'or fi nutrind ca și fluturii din suc al florilor?»

«Și cu una și cu alta, Marine,» — spuse unchiul. De alt fel îmi pare bine că poți judeca serios și adâncești bine lucrurile.

«Ei prind păianjeni, musculițele și gândăcii, ori în timpul sborului, ori șezând; iar dulcele suc al florilor și-l scot cu lungul cioc din potirele feluritelor plante.»

«Dar aceste pestrițe pasări pitice nu sunt sperioase?» întrebă Sanda.

«Oh! nu, față de oameni sunt chiar foarte prietenoase. După cum am auzit, un naturalist ținea trei colibrii prinși în camera sa. Unul dintre ei, mai ales, eră foarte drăguț și chiar în prima zi a prinsorii sale, i-a zburat în obraz, i s'a așezat când pe bărbie, când pe buze și îi băgă ciocul în gură, ca să-i sugă din salivă. Dar în curând se făcù așa de îndrăzneț încât își băgă limba în toate părțile gurei

pe sub limbă, printre fălci și obraji etc. Mai la urmă pasărea își repeta visita așa de des încât deveni supărătoare. Când stăpânul său voiă să se joace cu dânsul, luă nițel sirop în gură și-l chema la sine printr'un sunet slab, pe care colibrul îl învăță numai decât să-l cunoască.

— Dar de ce nu trăesc și prin Europa, pe la noi, colibri? întrebă Sanda.

«Nu le priiește clima. Acelaș naturalist, de care v'am vorbit, încercă să aducă în colivii câțiva colibri în Anglia, dar n'avu noroc, pentru că animalele nu puteau găsi destulă hrană în strâmta încăpere mărginită de gratii și astfel periră peste câteva zile. Mai mult noroc avu însă un alt naturalist. El hrăni colibrii cu o amestecătură de sirop și gălbenuș crud de ou și ei se simțeau foarte bine. El îi aduse teferi pește Oceanul Atlantic, însă mai către mal clima europeană i-a prăpădit.

«Toți muriră, unul după altul, până ce nu rămăsese la urmă decât unul singur, care, cu toate că fû adus teafăr până la Londra, muri și el peste două zile. De atunci mulți au mai făcut încercări de a încetățeni colibrii în Europa (cum s'au încetățenit canarii și papagalii) dar n'au ajuns la nici un rezultat. Dar n'ar fi, cred, cu neputință de a se aclimatiza unele specii de colibrii în Europa, de oarece aceste animale plăpânde s'ar putea obicinui cu o hrană potrivită lor și poate și cu clima noastră. Dar acum vreau să vă numesc și să vă explic felurile specii de colibrii din colecția mea. Aci avem de exemplu *Gnomii*, care se găsesc prin Brazilia și Columbia, dincoace *Nimfele pădurei* și nespuse de frumoasele *Nimfe de munte*. Din familia aceasta din urmă face parte minunat de frumosul colibrul *Chimboraso*, cel de colo în colț. Bărbătușul e violet-strălucitor pe cap și pe gușă, pe spinare măsliniu, pe piept alb, pe margini castaniu. Pe mijlocul gușei are o pată lunguiată și triunghiulară de culoare verde, care este despărțită printr'o dungă neagră câțifelată de partea cea deschisă.

«Această pasăre își poartă numele cu dreptate, căci până acum nu s'a întâlnit decât pe muntele Chimboraso, la o înălțime de 3500 până la 5000 de metri de asupra mării.

«El îmi este mai ales neprețuit. Cu Chimboraso se întrece *Topazul* din Guyana, pe care îl vedeți aci la mijloc. Creștetul și dunga, care-i înconjoară gușa, sunt de un negru catifelat, trupul e arămiu bătând în vișiniu și cu luciri aurii. Penele din coadă îi sunt verzi, gușa aurie. Aripile au culoare brună roșiatică, iar dintre penele mijlocii ale coadei una e verde, cele următoare castanii, iar cele din margine de tot bruno-roșietice. Acum dincoace este familia, care e foarte răspândită și se găsește prin Brazilia și pe coastele Labradorului. Apoi colibrii cu mască, cu ciudatele pene la cap, în forma de moț și care fac parte dintre cele mai minunate păsări.

— Dar cum se numesc unchiule, aceia de colo, cu coada lungă ca o furculiță?

— Aceia sunt *Silfidele*. Iar alături, în cealaltă colivie, sunt drăgălașii *Sărutători ai florilor*, care sunt tot de aceeași familie, ca și celelalte și au penele negre și catifelate, afară de aripi, care au penele verzi și puțin cam violete. Și așa v'as fi explicat dragii mei nepoți, întreaga mea colecție.

Copii se uitară încă mult timp la minunații și splendorii colibrii, pe care îi vedeau azi pentru întâia oară în viața lor. În vremea aceasta unchiul începui cu tatăl o convorbire interesantă despre diferite lucruri din împărăția pasărilor. În sfârșit, copii strânseseră mâna unchiului lor mulțumindu-i de toate și alergară apoi în grădină, ca să se veselească cu jocurile lor și s'alerge după pofta inimii.

(Trad.)

MARGARETA MIHAIL POPESCU.

București.

BERNARD PALISSY

O pildă de stăruință biruitoare.

Sunt o mulțime de oameni pe micul și mult răbdătorul nostru glob pământesc, cari nu fac altceva în toată viața decât umbră pământului și piedici celor harnici. Dintr'un simțimânt de milă, îi îndemni să lucre ceva, să-și facă rost și căpătâiu, că doar așa se cuvine omului. Și le dai ca pildă oamenii mari, săraci mai nainte, dar muncitori, ce-au ajuns bine, mulțumită sărguinții lor în muncă cinstită. Atunci lenesul nostru își căscă fălcile și prinde a zice cu un dispreț dobitocesc: «Da ce-s nebun? Oamenii ceia s'au născut a fi atari!» Ei bine, ca să arătăm trândavilor că nu-i așa, că prin muncă omul ajunge acolo unde nici prin vis nu i-ar fi trecut, că într'un cuvânt face nu alta decât minuni. să povestim viața lui Bernard Palissy, a acestui vestit olar, o viață pe cât de folositoare oameniri întregi, pe atât de frumoasă, măreață și sfântă...

Bernard Palissy s'a născut în anul 1510 într'un sătuleț aproape de Biron, oraș din Franța. Părinții lui, cu toata sărăcia lor, îl dădură la carte, și micul Bernard încurând învăță să scrie și să citească, și asta eră mult, foarte mult pe vremile acele de întunerec... Un inginer, venit din întâmplare prin părțile locului, izbit de inteligența acestui băiat și de luarea aminte cu care urmărea lucrările lui, îl luă cu sine la oraș și-l puse să învețe ingineria, Izbânzile tînărului Bernard, mai cu seamă la geometria practică, fură uimitoare. Când îndeletnicirile-i dau răgaz se deprindea pe îndelete, să picteze pe sticlă. Și'n felul acesta mai scotea câte puțini bani, de ici de colea, cu cari se întreținea, voind să ușureze sarcina binefăcătorului său. Și tot obicinindu-se mereu, ajunse meșter, și-i merse vestea ca unui bun pictor ce eră. Il chemau din toate părțile să împodobească bisericile și castelele celor mari, cu frumoasele lucrări ale

mânilor sale. Astfel avu prilej să colinde întreaga Franța, să o cunoască și s'o iubească. Ii plăcea mult și arhitectura. Dar mai mult ca toate îi plăcea să cate și să găsească pă-mânturile cele mai potrivite pentru olărie frumoasă, Vizită laboratoriiile și atelierile, să vadă, să cunoască tot. Natura îl ademenea, îl fermeca. «Neștiind nici grecește, nici latinește, zice el, neștiind gramatica, n'am avut altă carte decât cerul și pământul, cel-l văd toți, și care-i dat tuturor să-l cunoască și să citească în această frumoasă carte».

În anul 1539, Bernard însurându-se, se așază la Saintes. Intr'o zi îi căzu'n mâni, din întâmplare, o cupă șmălțuită, lucrată așa de frumos, încât din ziua ceia, se puse pe gânduri. Voiă, nici una, nici alta, să facă și el vase ca acela pe care-l văzuse. Boldul venise, stăruința omului începu...

Ocupându-se câtă-va vreme, prinse meșteșugul cu care se căpătau șmălțurile și văzù putința de-a face și mai frumoase. Să ținem seamă, că el n'avea nici o îndrumare. Intorcându-se la vatra sa, din lunga lui pribegire, începù omul nostru să fărâme mii de pietricele; unge oalele și le rânduie cum îi trăznește prin cap, în niște cuptoare mari, zidite de el însuși. Încearcă toate substanțele, care ar putea să suporte la foc temperatura trebuincioasă, pentru ca să producă șmălțuri groase și opace (nestrăvăzătoare), să păstreze culorilor mereu aceiași strălucire!. Ținta lui eră să găsească arta prin care să poată nuanța culorile, cu descreșteri de lumină și de umbră, și să poată picta pe vasele sale perfecționate arabescuri, adică încolăcituri de flori și fel de fel de figuri, după plac. Decât, descoperirile fericite nu se capătă așa ușor. Ne având nici o îndrumare, vădit, Palissy greșea. «Stam ziua întreagă, zice el, să fărâm la pietre și să construiesc la cuptoare, perzând de geaba multă muncă, bani, lemne și timp.» Credea că cuptoarele sale sunt de vină. Se duse la niscăi-va olari din apropiere, cari aveau cuptoare mai bune. Dar nici aici nu se procopsi.

Și'n răstimp de zece ani, cercă mereu curajosul Palissy,

dar toate încercările sale rămaseră zadarnice. Ostenit, sărăcit, dar nu și fără nădejde'n reușită, se apucă bietul om iarăși de inginerie, să facă puțini bani, să nu-și lase familia să moară de foame. Făcea planuri, tăia pământuri, dar gândul îi zbură mereu la oale. Când se văzù cu o leacă de parale, pasiunea șmalțului se aprinse din nou în marele lui suflet. Cu îndoit curaj, se apucă de lucru. Văzând că cuptoarele lui cât și cele din olăria din apropiere nu-i erau de folos, se hotărî să-și trimeată oalele la o sticlărie. Aici fiind focul puternic, observă cu nespusă bucurie, că o parte din compozițiunile sale, începură să se topească. Presimțea că-și va atinge scopul, dar pentru aceasta trebuia să meargă înainte!

Ii venea greu să-și poarte oalele în cuptor străin, și eră și departe. Se apucă de-și făcu'n curte un cuptor, ca acela pentru topirea sticlei, cu multă oboseală, trebuia ca el singur să aducă în spate cărămida, el singur s'amestece varul cu nisipul, el singur să-l văruiască, neavând bani să-și plătească om. În sfârșit îl dete gata; își vâră oalele și stă acolo să arunce lemne. Soarele apuse, el nu se mișcă; a doua zi răsărind îl găsi tot acolo. Mai trecù o zi, a treia.... a patra și el nu-și părăsi locul. Ostenit, sălbătic, aprins, cu barbă lungă și ncălcit, stă cu ochii țintiți spre cuptor; dar șmalțul nu se topea. Zorii zilei a cincea și-amurgul celeia de-a șasea îl găsiră pe Palissy veghind, mort de oboseală, aproape desnădăjduit, dar neînvins, și șmalțul nici acù nu se topi. Să se lase învins? Nu, speranța îi îmboldea stăruința și ea creștea mare, mare, nu ținea seamă de ruina trupească a acestui om. Incepù să se împrumute. Cumpără lemne, și pe lucru. Oalele unse frumos, așezate în cuptor, aprinde focul; un foc mare cât stăruința lui, dar par'că'n ciuda lui șmalțul nu se topea. Lemnele scădeau; pe nesimțite tristețea aluneca'n sufletul lui; cum să'ntreție focul? Privește înprejurul lui; ce bine ar arde ulucile!.. Pe ele... și în foc. Focul se umflă, se'ndrăcește, dar șmalțul habar n'are. Peste puțin iar începe să scadă,... lemne, ah, de

unde să găsească el lemne? Se repede'ncasă. Un sgomot asurzitor,... femeia lui, copii, țipau din toate baerile gâtlejului, crezând că părintele lor îi sărit din minte. Palissy aduse masa, scaune frânte, dulap, și'n foc cu ele. Focul se ridică mare, turbat, dar șmalțul nu se topea.

Îi mai rămase dușumeaua: pe ea! Lovituri de ciocan, clește izbite, pârâituri de scânduri, răsunară într'un vuet asurzitor.

Infundă cu ele cuptorul și.. o, Doamne, secretul erà găsit!..

Cea din urmă umflare a focului, topi șmalțul. Bădărânoasele lui vase de pământ fură scoase, prefăcute într'o faianță frumoasă, albă. Bucuria lui n'o poate spune nimeni. Istovit de oboseală, de nemâncare, de nedormire; ce-i pásă lui? Taina erà zîmulsă pentru totdeauna zgârcitei naturi. Ce-i pásă lui, că'n răstimpul obositoarelor sale încercări, devenise obiectul de batjocură a celor strimți la minte. Dar starea mizerabilă în care azvârlise familia sa, nu-l lăsă nepăsător. «După ce m'am odihnit câtva timp, ne spuse el, cu multă părere de rău, că nime n'avea milă de mine, zisei sufletului meu: suflète, de ce te întristezi, când tu ai găsit cea ce cătai? Stărue înainte și vei rușină pe hulitorii tei. Dar judecata mea îmi spunea pe de altă parte: Omule, n'ai cu ce-ți urmă lucrul tău: cum îți vei hrăni familia ta timp de cinci-șase luni, pân'să duci la capăt bun lucrul început? Și'n frământarea acesta a minții mele, speranța îmi dădu puțin curaj, și gândindu-mă că-mi va trebui prea mult timp ca să fac singur cuptorul, și pentru că ardeam de nerăbdare să țiiu în mâni tot secretul șmalțului, îmi luai un ucenic, ca să-mi prepare vasele de pământ după îndreptările mele. Cât de greu îmi venià, căci eram silit să-mi hrănesc lucrătorul pe datorie, în casa mea negăsindu-se nici o lețcaie. După ce lucrarăm șase luni de zile la oale, a trebuit să mai facem un cuptor și să dau drumul lucrătorului, căruia, în lipsă de bani, îi dădui îmbrăcămintea mea!

În felul acesta, artistul nostru îndură mii și mii de greutate.

Și târziu, tocmai după șasesprezece ani de zile de muncă obositoare, mereu în lipsuri, istovit, «cu degetele înfășurate 'n cârpe», cum ne zice el, căci îi sângeraseră de atâtea ori, ajunge el să se bucure de fructul biruitoarei sale stăruinți. Lumea, cât de rea și nerecunoscătoare e lumea! În loc să slăviască această faptură dumnezeiască, nu-i dedea nici un ajutor, îl batjocorea, și-i cătă prilej să-l piarză. Și l-au găsit. Pentru că avea alte credințe religioase decât ale marei mulțimi, a fost târât, și, dătătorii de dreptate din parlamentul de Bordeaux, trimiseră soldați, cari l-au arestat, și au lăsat atelierul lui prada și batjocura celor răi și mărginiți. L'au devastat, furioșii, prăpădind și luând cu ei tot ce-au găsit. Nenorocitul Palissy fu aruncat în închisoare, ca peste câțva timp să fie ars pe rug sau spânzurat pe eșafod. Mulțumită comitelui de Montmorency, fu scos din închisoare de bună samă nu de dragul lui, ci pentru frumoasele lui faianțe. Se duse la Paris, pentru ca să sfârșiască lucrările ce-i poruncise să facă, comitele și regina,, și locui în palatul Tuileriilor. Dar așa eră făcut Palissy, că nu putea să sufere prostia celor ce cătau să dezlege tainele lumii cu șirelticurile astrologiei, a alchimiei, și a tuturor vrăjitorilor stupide. Pentru aceasta fu învinuit ca eretic.

Din nou în închisoare; însă după cinci ani muri la anul 1589 în vârstă de 84 de ani.

Astfel se sfârși acest om mare. Mare? negreșit; căci mare, nemăsurat de mare a fost sufletul lui, curajul lui, stăruința lui neînvinsă, nădejdea în reușita lucrurilor bune. «E lucru drept, scrie el înduioșător, drept și cuminte ca fiecare să stăruiască în înmulțirea darurilor, ce le-a primit de la Dumnezeu; pentru aceasta m'am străduit neîncetat să pui la lumină lucrurile ce au plăcut lui Dumnezeu și să le fac așa, ca urmașii mei să profite». Și ca să desăvârșim tabloul acestei vieți, să adăogăm și următoarele rânduri ale unui scriitor: «N'a fost prostie în veacul său, zice el, pe care Bernard să n'o fi atacat în față, când cu raționamente neînvînse.

când cu glume fermecătoare. Poziția înaltă a șarlatanilor celor mai de temut, nu-l înspăimântă; el nu se temea de nimeni, când eră vorba să lățiască un adevăr. Și-n acele vremuri, când toate prostiile și zăpăcélile, pe care le poate născoci mintea omenească, găsiu părtași, în acele vremuri când magia eră o putere, când stelele erau consultate ca niște oracoli, când visele erau explicate ca niște înștiințări din partea lui Dumnezeu, în acele vremuri când găsiu ghicitori, cari preziceau viitorul și pe care lumea îi ascultă tremurând,... în acele timpuri când persoane de toate stările, de toate treptele, cheltuiau grămezi de bani pentru ca să facă puțin aur, în acel timp Bernard Palissy biciuia pe astrologi și pe vrăjitori, lămurea întunericul științei lor, desfundă minciunile lor, și numia pungași ordinari pe alchimisti. Niciodată poate în istoria n'a fost om, care să fi împreunat în el atâta lumină și curaj.» Iată cine a fost Benard Palissy, meșterul olar.

După E. du Chatenet.

G. MĂLIN.

POVESTEA LUI MIRZA MENDER, FIUL IMPARATULUI DIN SAMARCANDA

A fost odată în orașul Samarcanda un împărat puternic, cu numele de Aurand Zadicar. Aci își clădise un măreț palat, care se înălța mândru spre cer, cu zidurile lui albe și cu turnurile aurite, care păreau ca răsărite din umbra deasă a boschetelor. Grădinele, ce înconjurau palatul, erau mari și foarte frumoase și acolo, pe nisipul alb, șapte sute de păuni se preumblau îngânfați prin alee, resfirându-și coadele lor în formă de splendide semicoroane.

Intr-o zi împăratul Aurang Zadicar primi vestea, că marele Sultan din Kara-Korum îi declarase război. Nu exista în toată Asia un principe mai puternic decât Sultanul din Kara-Korum. Poseda nenumărate trupe de călăreți, cruzi, înarmați cu lănci și nimeni nu se putea împotrivi atacurilor lui. Nu de mult cucerise Ghazna, puternica Ghazna, care eră așezată pe culmea unei râpe prăpăstioare, apărată de ziduri foarte groase și acum innaintă către Samarcanda.

Oh ! nefericită Samarcandă, frumoasă și mândră cetate, cum ai să te aperi tu contra crudului cuceritor ? ! Mari fură durerile și plângerile din lăuntrul zidurilor ei. Văzduhul se umplu de gemete și strigăte ; iar cei șapte sute de păuni scoteau țipete ascuțite, ca și când ar fi priceput și ei că ceva rău amenință cetatea ! Dar împăratul Aurang Zadikar, nu se lăsă cu una cu două. Își adună îngrabă armată, cât ce putu și merse se întâmpine pe dușman la hotar. Dar înainte de plecare porunci, ca să i-se aducă înainte unicul său fiu, Mirza Mender. Principele, care avea numai șapte ani, alergă vesel spre a se aruncă în brațele tatălui său.

Împăratul se întoarse către Arra, servitorul său de încredere, și-i zise :

— «Tu ai să conduci pe fiul meu la stâncă de pe lacul San-Seng, unde este un adăpost pe care nimeni nu-l știe, decât tu și eu.

Acolo va fi în siguranță, chiar dacă dușmanul ar ocupa toată țara mea. Trebuie să veghezi bine și să-mi juri că nu-l vei lăsa să părăsească stâncă, până ce tu nu vei vedeă apropiindu-se o corabie cu un steag albastru, cu steaua de argint a Samarcandei.

Arra făgădui să păzească pe principe și să-l apere chiar cu prețul vieții, de va fi nevoie. Împăratul plecă apoi la război.

În fruntea tuturor, purtat de un sprinten armăsar, înaintează Aurang Zadikar pe câmpul de bătălie. În urmă-i armata cu steagurile desfășurate'n vânt și cu lăncile înălțate.

Toți se luptă cu vitejie, se luptă până la unul. Dar oștirile nenumărate ale Tătarilor isvorăsc ca din pământ și dau iureș în câmpul de luptă, pe caii lor iuți ca vântul. Luptători noi iau locul celor ce cad și când sosește seara sultanul din Kara-Korum a învins pe împăratul din Samarcandă, care a și rămas mort pe câmpul de luptă !

Oh ! nefericită, Samarcandă ! Frumoasă și mândră cetate !

Mulțimea sălbatică pătrunde înăuntru și prădează tot ce-i stă în drum.

Crudul Sultan, cu față palidă și cu ochii sângerăți, dă târcoale prin sălile splendide ale palatului lui Aurang Zadikar.

Dar în zadar, el nu găsește pe tânărul fiu al împăratului ; el e departe, departe, dus la adăpost de credinciosul Arra.

În lacul San Seng se ridică o stâncă golașă, destul de departe de țărmuri, pentruca păsările de mare să se odihnească pe dînsa, departe de orice sgomot făcut de om, dar destul de mică, pentruca un om să se gândească să ancoreze corabia aci.

Într'o dimineață, pasările, singurii și vechii locuitori ai stâncei, fură spăimântate la vederea unei luntrișoare cu pânze, care se apropia de stâncă. În ea eră un bătrân și un copil. Arra, cu barba încăruntită, se ridică îndată ce sosită la poalele stâncei, se urcă pe ea și cu un cuțit se apucă să scurme o brazdă de iarbă, singură ce se afla pe stâncă. După ce

isprăvi de lucru, dădă țărâna la o parte și atunci se putu vedea în piatră o uscioară de fier gros. Arra o deschise cu o chee de argint, pe care, o scoase din brăul său. Paserile spăimântate, care sburau pe deasupra lor, zăriră o scară care conducea jos în lăuntrul stâncei. Arra scoboară scara împreună cu micul Mirza Mender. Apoi se întorse pentru a sfărîma luntrea, singura, care ar fi putut trăda ascunzătoarea lor. Acolo jos, în fundul lacului, săpat într'o stâncă imensă, al cărei vârfuleț numai se arătă deasupra suprafeței apei, se găsea ascunzătoarea, care, mai bine de acum o sută de ani, fusese pregătită de moșul împăratului Aurang Zadigar, spre a servi în timp de nenorocire și de pericole. Acolo erau scări mari săpate în piatră și luminate de pietre prețioase. De pereții, cari serviau de tavan, atârnavu cristale strălucitoare. Când afară eră ziua, dau o lumină galbenă palidă, când însă acolo sus domnea noaptea, ele ardeau cu o lumină purpurie. Mai erau săli foarte spațioase, pline cu proviziuni, care ar fi fost destule pentru mulți ani; iar în una din săli se vedea și o fântână cu apă vecinic proaspătă. În această ascunzătoare locuia Mirza Mender împreună cu bătrânul Arra, care-l învăța tot ceia ce trebuia un tânăr prinț să știe, aci crescuse el și se făcu flăcăiandru. Adesea, foarte adesea, Mirza Mender urca scara, ce conducea deasupra locuinței subterane, spre a privi, printr'o gaură făcută în stâncă, apele întinse și spre a vedea, dacă nu cumva o barcă cu un steag albastru și cu o stea de argint venia să-l ia. Dar deși, din când în când, trecea câte o barcă cu pânze, ea purta steagul galben cu pajura Karakorumului. Când nici departe, nici aproape nu se vedea vre-o barcă, Arra scotea cheia cea mare de argint, deschidea uscioara cea mare de fier și lăsa pe tânărul principe să se urce pe stâncă, spre a se putea bucura de soarele cel dulce sau de vânturile puternice.

Intr'o dimineață, după ce Mirza Mender împlinise șasesprezece ani, sta colo sus, privind undele cu o tristețe în suflet și cu gândul la ani din urmă, pe cari i-a fost petrecut în singurătate, departe de părinții lui iubiți, duși de mult de pe astă lume. Pe umăr avea o porumbiță cenușie. Aceasta-l înșoța chiar din Samarcanda, din casa lui de copilărie. El o scăpase odată cu viața din ghiarele unui uliu, în grădina tatălui său și porumbița-l urmărise apoi pretutindeni. Inima lui Mirza Mender eră plină de jale. El chibzuia, cum ar putea scăpa din închisoarea în care se afla. De odată scoase o bucăciță de pergament și creștă pe ea cu un cuțitaș aceste cuvinte: «Vino de ajută pe Mirza Mender, fiul împăratului din Samarcanda!» Legă apoi biletul de aripa porumbiței și-i zise: «Sboară porumbița mea, sboară prin lume și vezi, nu cumva găsești vre-o inimă credincioasă, care ar vrea să ajute pe stăpânul tău?»

Mica pasere păru că înțelege. Intinse aripile și se depărtă. Sbură

peste lacul întins, cătră malul azuriu și făcu multe încunjuri prin Samarcanda.

Erau oameni, cari svârleau în ea cu săgeți și șoimi, cari o urmăreau prin aer, dar porumbița eră prea sprintenă pentru a putea fi prinsă. Într'o seară sbură peste un lanț de munți foarte înalți și intră într'o vale foarte frumoasă. Eră obosită și aici se așeză să se odihnească pe o ramură, aproape de un izvor ce țignea printre arbori. În acel timp o fetiță cu un urcior, venea să ia apă. Ea cânta încet o melodie dulce.

Porumbița căută în ochii ei și i se păru că ei seamănă cu acei ai lui Mirza Mender, când cufundat în visuri triste îi plimbă pe deasupra lacului.

Obosită de atâta drum, porumbița nu observă, când un mare uliu se repezi din înălțime asupra ei, apucând-o cu ghiarele sale puternice.

Mai nainte însă de a avea timp să se urce cu prada lui în sus, în văzduh, o lovitură puternică de nua făcu pe uliu să se îngrijească mai mult de viață de cât de hrană. Fetița alergase să scape porumbița și sili pe erete să-și lase prada și să scape cât mai repede. Ea luă în mânușitele sale paserea, care sângeră.

— «Mititică! — zise fetița, stropind-o cu apă rece din izvorul de alături. Observă apoi bucata de pergament, legată sub aripa porumbiței și citi cuvintele: «Vino de ajută pe Mirza Mender, fiul împăratului din Samarcanda!»

Simți par'că numai de cât, că aceste cuvinte fuseseră îndreptate ei și ochii i-se făcură și mai gânditori. Duse paserea la colibă ei, ce eră mai în vale. Mama sa o întâmpină întrebând-o:

— Ce ai Zoică 'n brațe?

— O porumbiță rănită.

— Ce vrei să faci cu ea? Nu-ți va face decât supărare. Ar fi mai bine s'o tăem și s'o ferbem.

Dar Zoica o îngrijă așa de bine, că-n puține zile fu pe deplin vindecată. În urechile Zoicăi sună mereu cuvintele, pe cari le adusese porumbița sub aripă și în inima ei le simțea necurmat. Intro noapte văzu chiar în somn un tinăr, care o privea cu ochi galeși, în timp ce-i zicea: «Vino de ajută pe Mirza Mender, fiul împăratului din Samarcanda!» Dimineată Zoica merse la mama sa și-i zise: «Eu trebuie să merg să caut pe Mirza Mender, fiul împăratului din Samarcanda. Trebuie să-l ajut.» Spunându-i acestea îi și arătă petecul de pergament ce-l adusese porumbița.

— Ești nebună fiica mea?» răspunse — mama.

Marele sultan din Kara-Korum a trimis spionii săi pretutindeni spre a-l căuta și totul a fost în zadar. Cum ai să-l găsești tu?»